

NA STYKU KULTUR I NARODÓW

Galicyskie miasta i miasteczka w józefińskim katastrze gruntowym

Tom XXXII

BUSK, KUTKORZ, POMORZANY, RADZIECHÓW I STANISŁAWCZYK

OPRACOWAŁ GRZEGORZ ZAMOYSKI

Historia
lagellonica

NA STYKU KULTUR I NARODÓW

Galicyskie miasta i miasteczka w józefińskim katastrze gruntowym

Tom XXXII

BUSK, KUTKORZ, POMORZANY, RADZIECHÓW I STANISŁAWCZYK

Opracował
GRZEGORZ ZAMOYSKI

Wersja skrócona do Buska

Opracowanie według operatu metryki józefińskiej
z 28 maja 1788r i 5 listopada 1788r
oraz w opisanu miejskim z października 1789r.

Pełna wersja książki znajduje się w dziale <Czytelnia>.

W dziale <Linkownia> publikuję również link
do strony Biblioteki Narodowej z materiałami o Busku.

Materiały nie są objęte prawami autorskimi.
Można je powielać i udostępniać.

Kraków 2020

SPIS TREŚCI

Słownik pojęć i jednostki miary	9
Wstęp	17
Charakterystyka dokumentacji źródłowej	19
Przygotowanie materiałów źródłowych do edycji	24
Podstawa edycji	28
Busk	33
Ogólna charakterystyka miasta	35
Status prawny i położenie geograficzne	35
Struktura własnościowa	35
Przestrzeń miejska	35
Przestrzeń publiczno-polityczna	37
Przestrzeń społeczna	37
Wybrane teksty źródłowe	41
Opisanie granic miasta Busk	41
Prawidła fasjonowania	65
Opisanie gromady miasta Busk	65
Wykaz alegatów	70
Kutkorz	71
Ogólna charakterystyka miasta	73
Status prawny i położenie geograficzne	73
Struktura własnościowa	73
Przestrzeń miejska	73
Przestrzeń publiczno-polityczna	75
Przestrzeń społeczna	75
Wybrane teksty źródłowe	77
Opisanie granic miasteczka Kutkorz	77
Prawidła fasjonowania	89
Opisanie gromady miasteczka Kutkorz	90

SŁOWNIK POJĘĆ I JEDNOSTKI MIARY

Pojęcia i wyrażenia dawne

- akcydensy – opłaty wnoszone przez wiernych na rzecz duchownych z tytułu wykonywania niektórych posług religijnych (np. ślubów, pogrzebów)
- anguł – zob.: trianguł
- arszyn – rosyjska miara długości (0,711 m); również miara objętości
- ataman – naczelnik osiedli kozackich, tu w znaczeniu: naczelnik, przełożony grupy poddanych
- atentować – być obecnym, towarzyszyć
- austeria – karczma, zajazd, oberża
- belec – dawna miara objętości cieczy (tu: miodu) równa 36 kwartom
- bezgruntownie – bezpodstawnie
- bojar – chłop wykonujący służbę dworską, polegającą m.in. na dozorowaniu pól czy wożeniu listów
- brejtownia – 1) garbarnia; 2) kuźnia wytwarzająca blachę
- brzost – gatunek wiązu
- burta – krawędź rowu
- całogruntowy – gospodarz posiadający pełny, właściwy dla danej miejscowości nadział ziemi
- chędożyć – czyścić
- chmielnik – plantacja chmielu
- chmyzowaty – mały, niepozorny
- ciągło – sprzężaj: bydło lub konie zaprzęgane do pług, wozu
- czahar, czahary – zarośla na podmokłym gruncie
- czemchanie – wycieranie poroża o pnie drzew
- czetwerynnik – zob.: ćwierćgruntowy
- ćwierćgruntowy – gospodarz posiadający nadział ziemi równy czwartej części gospodarza całogrunтового
- debra – parów, nierówności terenu porośnięte krzakami
- detto – inaczej: ditto, jak wyżej
- diametr – średnica

- dni letnie – inaczej: powaby, dodatkowa, niewchodząca w wymiar pańszczyzny robocizna świadczona w okresie wzmożonych prac polowych, np. żniw
- drogi krzestne – drogi krzyżujące się
- dylacja – odroczenie
- dyskwizycja – badanie, rozstrząsanie
- dystancja – dystans, odległość
- ekscepcja – wyłączenie
- ekspensa – koszt
- ekstendować – rozciągać się, obejmować
- forszpan – podwoda
- futor – osada, zagroda
- ganczarz – garncarz
- glinisko, gliniska – glinianka
- gony – zob.: hony
- gosztyna, gostyna – danina oddawana dworom za wypasanie owiec
- grajcar – krajcar
- grzęda – pas ziemi odgraniczony rowami
- gumienny – osoba nadzorująca prace w obrębie gumna
- gumno – stodoła z klepiskiem; podwórze gospodarskie
- hony – zagony pola ornego (niwy) o glebie niższej jakości, wymagające dłuższego ugorowania (np. przez 8 lat)
- hutmistrz – urzędnik dozorujący roboty techniczne w hucie, także kierownik huty lub warzelni soli
- intrata – dochód, zysk
- iskop – inaczej: skopszczyzna; danina w postaci co piątej kopy zboża zebranego z pustych pól dworskich, oddanych do uprawy poddanym
- jatkowe – specjalna danina, opłata od jatek mięsnych
- jałowiczne – rodzaj daniny, ekwiwalent powinności składania daniny w jałowicy
- jarka – młoda owca
- jarzyna – uprawa jara
- karcz – pniak z korzeniami pozostały po ścięciu drzewa
- kiernica – rodzaj zbiornika wodnego
- kład, kładź – kłoc, kłoda
- kłodka – mała kłoda
- kolateralny – pokrewny
- kołowe – zob.: żarnowe
- komplanacja – ugoda
- komput – stan liczebny, wymiar
- konkurencja – rozgraniczenie

- konsencjum – z łaciny: consensus, porozumienie
- kontrowers – sporna część gruntu
- kopań – kopanina, karczunek; pole orne zarastające krzakami, wymagające corocznego karczowania lub wykarczowana część lasu z przeznaczeniem na pole uprawne
- kosowica – sianokosy
- kotłowe – opłata uiszczana z tytułu korzystania z dworskich urządzeń do warzenia piwa
- kramnica – inaczej: kram
- kryda – bankructwo, upadłość, a także czynności prawne związane z upadłością
- krynica – ciek wodny, sadzawka
- kule – kije, patyki
- kwadriangul – punkt rozgraniczający grunty złożony z czterech kopców tworzących czworobok
- kwaśnica – rodzaj rośliny krzewiastej, berberys
- lewada – nieporośnięta łąka okolona drzewami
- łęg – podmokła łąka, leżąca najczęściej w dolinie rzeki
- łotoka – koryto
- łozy – zarośla wierzbowe
- ług – zob.: łęg
- meszne – danina na rzecz parafii za odprawianie mszy
- mielnik – młynarz
- młaczysko – zob.: młaka
- młaka – teren bagnisty, podmokły
- moczar – teren podmokły, bagnisko
- moczula – zbiornik wodny, staw lub dół z wodą do moczenia lnu i konopi
- mogiła – pagórek, wzgórze, także nasyp ziemny
- motowidło – przyrząd do zwijania wełny
- nazimek – zwierzę domowe niemające jeszcze roku, pozostawione na zimę do hodowania
- niezbronnie – bez sprzeciwu
- obkoski – zob.: zakoski
- obocz – zob.: ubocz
- oborka – obowiązek chłopu pańszczyźnianego polegający na oboraniu dworskich pól
- obrzedni – rzadki
- obżynek – zob.: zażynek
- ochaba – starorzecze
- oczkowe – danina pieniężna pobierana z tytułu posiadania pasieki

- ogrodnik – zagrodnik
okop – rodzaj wału ziemnego, odgraniczającego np. pola, cieków wodnych
okopisko – dawne określenie cmentarza żydowskiego
opiechać – łuskać (?)
osep – danina uiszczana w zbożu
osoka – podmokła łąka
ostrów – kępa porośnięta roślinnością
otawa – trawa odrastająca po raz drugi po skoszeniu
ozimek – jałówka lub źrebak w wieku około jednego roku
paroch – proboszcz greckokatolicki
parochianie – wierni parafii greckokatolickiej
paryja – wąwóz
parynowanie – podorywka; pierwsze oranie ścierniska tuż po żniwach
pastewnik – miejsce przeznaczone do wypasu bydła
peryferia – powierzchnia, przestrzeń
pisaria – dom pisarza, kancelaria
plagi – kara chłosty
pługowe – rodzaj daniny
pobereźnik, podbereźnik – strażnik pilnujący lasu
podorozczyzna – ciężący na mieszkańcach miast obowiązek dostarczania koni i wozów na potrzeby transportowe dworu
podpasieczce – teren przeznaczony na pasiekę
podświnek – duże, podrośnięte prosię
podwoda – powinność transportowa poddanych polegająca na podróżowaniu z pańskimi towarami
pojedynek – inaczej: kmięć pojedynkowy, świadczący pańszczyznę sprzężaną z użyciem jednego zwierzęcia pociągowego
polowy – osoba nadzorująca prace polowe
połowicznik – zob.: półgruntowy
popław – mokra, bagnista łąka
posiecz – posieka, poręba; również w znaczeniu świeżo ścięta trawa
potioritas – sądowy podział zadłużonych dóbr ziemskich
potraw – trawa odrastająca po skoszeniu, pokos siana
powóz – powinność polegająca na dostarczeniu dworowi środków transportu do przewożenia różnych towarów
pożytek – zbiór, plon; również dochód
półbeczek – naczynie o pojemności pół beczki
półbec – dawna miara objętości cieczy (tu: miodu) równa 18 kwartom
półdworyczny – półgruntowy

- półgruntowy – gospodarz posiadający nadział ziemi równy połowie nadziału gospodarza całgruntowego
- półmacek – dawna miara objętości obejmująca 4 garnce
- półsetek – miara płótna równa 50 łokciom
- presalwować – zastrzegać (?)
- probować – aprobować, zatwierdzać
- proskurne – w Kościele greckokatolickim odpowiednik dziesięciny i mesznego
- prowent – dochód
- przegon – przepędzanie bydła
- przewał – wyłom, wyrwa w grobli
- przyszkółek – niższa szkoła żydowska lub mała budowla przy synagodze, przeznaczona na szkołę i mieszkanie dla obsługi synagogi
- pszczono – obtłuczone proso
- rajtszula – ujeżdżalnia
- regulament – regulamin
- rekwirować – żądać
- retradycja – zwrot uprzednio zajętego (zabranego) majątku
- rogowszczyzna – danina oddawana dworom za wypasanie bydła
- ruda, rudka, rudki – podmokła łąka, bagnisko, błoto
- rudnia – kopalnia rudy
- saliternia – saletrzarnia, wytwórnia saletry
- sianożęć – łąka lub sianokos, w zależności od kontekstu
- siekierkowe – danina w gotówce świadczona przez młynarzy, forma ekwiwalentu za obowiązek wykonywania pracy przy użyciu siekiery przy wyrębie lasu lub robotach ciesielskich
- skantowany – zakrzywiony
- skopszczyzna – zob.: iskop
- skotnia – wygon; wspólne pastwisko, na którym wypasano bydło
- sogłówki, sogłówek – polna droga, ścieżka wiodąca między połaciami zboża
- solarium – czynsz gruntowy
- stebnik – pomieszczenie przeznaczone do przechowywania uli z pszczołami podczas zimy
- stołowe – rodzaj czynszu płaconego proboszczowi od domu
- strózczyzna – danina na utrzymanie straży nocnej
- strzyżak – młody koń
- sustentacja – utrzymanie, wyżywienie
- szarwark – robocizna przy drogach i mostach; później opłata na ich utrzymanie
- szkoła żydowska – w znaczeniu: bożnica, synagoga

- szmuklerz – rzemieślnik wyrabiający pasy, tkaniny plecione itp. (inaczej: pasamonik)
- tabacharnia – warsztat kuśnierski wytwarzający safian
- terebież – zob.: trzebież
- teryfikacja – taryfikacja, w znaczeniu: określenie czegoś
- tłoka – 1) pole obrabiane wspólnie przez poddanych; 2) powinność polegająca na wykonywaniu dodatkowej pracy w okresie spiętrzenia robót polowych
- tracz – robotnik ręcznie piłujący drzewo na deski
- triangul – punkt rozgraniczający grunty złożony z trzech kopców tworzących trójkąt
- trzebież – łąka porośnięta krzakami
- trzeciak – koń lub był w wieku trzech lat
- tywon – nadzorca robotników pańszczyźnianych
- ubocz – inaczej: ubocze; teren pochyły, zbocze góry
- uprowadzać – zaopatrzyć w coś, dostarczyć czegoś w ilości dostatecznej
- wapnica, wapnice – prawdopodobnie doły na wapno zmieszane z wodą, używane w procesie garbowania skór
- watulka – rodzaj owcy
- węglarka – część lasu zajęta pod wypalanie węgla drzewnego lub potażu
- wicha – wiecha
- wierzchowina – teren nad górnym brzegiem strumienia
- winnica – winiarnia lub gorzelnia, także: gospoda, karczma
- wiolencja – przemoc, nadużycie siły
- włoka – włóka, pole
- wokować – wezwąć
- woskobojnia – inaczej: woskownia; zakład wytwarzający świece woskowe, a nierzadko też mydło
- wskroś – na przestrzał
- wygon – wspólne pastwisko gromadzkie
- zagumienki – pola leżące za gumnem
- zakęcie – zakątek
- zalewki – rozlewiska rzeczne
- zakoski – obowiązek chłopu pańszczyźnianego polegający na koszeniu pól i łąk dworskich w czasie żniw i sianokosów
- zaorka – obowiązek chłopu pańszczyźnianego polegający na oboraniu dworskich pól po żniwach
- zaroślina – inaczej: zarośla
- zarynek – plac za rynkiem

zatrawny – zarośnięty trawą

zatyłek – tylna część domu przylegająca do podwórza

zażynek – obowiązek bezpłatnej pracy chłopca na rzecz dworu w chwili rozpoczęcia żniw

zimowla – zimowanie, przezimowanie

zyrszczyzna – inaczej: żyrszczyzna, żerowe, żyrowe; opłata lub danina składana za prawo wypędzania nierogacizny na żer do lasu

żarnowe – podatek od posiadania żarn

Miary powierzchni

1 morga = 1600 sążni = 0,5755 ha

1 sążeń = 6 stóp = 3,5969 m²

Miary długości

1 sążeń = 6 stóp = 1,8966 m

łańcuch = 10 sążni

staje, stajanie = ok. 134 m

Miary objętości zboża

1 korzec = 32 garnce = 64 półgarnce = 122,9984 l

1 maca austriacka = 1/2 korca

1 półmiarek = 1/2 korca

Miary objętości siana

1 cetnar = 100 funtów = 40,55 kg

Przestrzenna miara drewna

1 sążeń (sąg, sążeń kubiczny) = 8 stóp = ok. 4 m³

Jednostki monetarne

1 złoty reński, floren (złr, fl) = 60 krajcarów (kr) = 4 złote polskie (złp)

1 krajcar (kr) = 2 grosze polskie (gr)

1 szeląg = 1/3 grosza polskiego

w nawiasie zwykłym. Skreśleń i poprawek naniesionych w księdze pomiarów innym atramentem lub inną ręką nie odnotowywano, przyjmując za właściwy tekst pierwotny²². W niektórych wypadkach stosowano przypisy tekstowe, którymi oznaczono m.in. fragmenty nieczytelne. Zastosowano następujące oznaczenia przypisów tekstowych:

^{aa} – wyraz, zdanie skreślone,

...^b – w oryginale: pozostawione puste miejsce,

[...] ^c – fragment nieczytelny,

^{dd} – podkreślone w oryginale.

Przy zestawieniach tabelarycznych – dla uzyskania większej przejrzystości tabel – przyjęto zasadę, że komórki (pola), dla których w źródłach nie podano żadnej wartości (np. dana uprawa nie występowała), pozostawiono puste. Niektóre dane w tabelach podawane są w wartościach ułamkowych. W przypadku powierzchni gruntów, zbiorów zbóż oraz ilości możliwego do pozyskania drewna stosowano ułamki zwykłe o różnych mianownikach, zależnie od tego, jakie dane podawano w źródłach; w odniesieniu do zbiorów siana – ułamki dziesiętne (do dwóch miejsc po przecinku).

Ze względu na stosowanie różnych jednostek miary, do wydawnictwa dołączono wykaz wraz z przelicznikiem na jednostki współczesne.

Podstawa edycji

Podstawę opracowania materiałów dla Buska stanowiły operat metryki józeffińskiej (CPAHU Lwów, fond 19: Metryka józeffińska, opis 18, sprawa 40, k. 1–44) oraz opisanie urbarialne 1789 (CPAHU Lwów, fond 146: Namiestnictwo Galicyjskie, opis 18, sprawa 1428, k. 1–42).

Operat metryki józeffińskiej, sporządzony w 1788, zawiera jedynie część dokumentów: opis granic miasta i przedmieść (28 maja i 5 listopada 1788), sumariusz fasji gromadzkiej (niedatowany), sumariusz generalny z pomiaru wszystkich realności (niedatowany), sumariusz kontrolowanego przychodu z gruntów dominikalnych i rustykalnych (niedatowany), obrachunek kontrolowanego przychodu z gruntów za 3 lata (niedatowany), konsygnację gruntów pustych (niedatowana), sumariusz „pożytku” (zbiorów) z gruntów dominikalnych i rustykalnych z przeliczeniem ich na wartość pieniężną (zatwierdzony 22 lipca 1788) oraz sumaryczne zestawienie gruntów należących do Jana Fry-

nym razem w ruskim). W takich przypadkach jako podstawową formę przyjmowano wersję powtarzającą się najczęściej, oboczności zaś umieszczano w nawiasie zwykłym.

²² Księgi pomiarów były w stałym użyciu przynajmniej do czasu przeprowadzenia kolejnego pomiaru katastralnego, tj. katastru franciszkańskiego. Skreślenia, poprawki i dopiski nanoszone były w różnym czasie, przy czym z reguły nie odnotowywano daty ich powstania.

deryka Preszla, usytuowanych na przedmieściu Lipiboki. Nie zachowały się trzy ważne dokumenty: księga pomiarów, prawidła faszjonowania oraz uwagi komisji cyrkularnej, tzw. Anmerkungen.

Opisanie urbarialne Buska, datowane na październik 1789, zawiera: opisanie dochodów inwentarzowych i oszacowanie dochodu z gruntów, według którego obliczono nową należność podatkową (12 października 1789), tzw. Erledigung (30 października 1789) oraz 8 alegatów (niedatowane).

Podstawę opracowania materiałów dla Kutkorza stanowiły operat metryki józefińskiej (CPAHU Lwów, fond 19: Metryka józefińska, opis 18, sprawa 114, k. 1–185v) oraz opisanie urbarialne z 1789 (CPAHU Lwów, fond 146: Namiestnictwo Galicyjskie, opis 18, sprawa 1523, k. 1–11).

Operat metryki józefińskiej, sporządzony w okresie od stycznia 1787 do kwietnia 1788, zawiera większość najważniejszych elementów: księgę pomiarów (zatwierdzona 5 marca 1788), opis granic (15 października 1788), prawidła faszjonowania wraz z uwagami komisji urbarialnej (Anmerkungen) i rotą przysięgi (datowane na 29 lipca 1787), sumariusz fasji gromadzkiej (zatwierdzony 5 grudnia 1787), sumariusz generalny z pomiaru wszystkich realności (niedatowany), sumariusz kontrolowanego przychodu z gruntów dominikalnych i rustykalnych (niedatowany), obrachunek kontrolowanego przychodu z gruntów za 3 lata (niedatowany), tabelę oszacowania dochodów z lasów dworskich (7 sierpnia 1787), konsygnację gruntów pustych (niedatowana) oraz sumariusz „pożytku” (zbiorów) z gruntów dominikalnych i rustykalnych z przeliczeniem ich na wartość pieniężną (29 lipca 1788).

Opisanie urbarialne Kutkorza, datowane na wrzesień–październik 1789, zawiera: opisanie dochodów inwentarzowych i oszacowanie dochodu z gruntów, według którego obliczono nową należność podatkową (28 września 1789) oraz tzw. Erledigung (26 października 1789). Alegaty nie zachowały się.

W przypadku Pomorza podstawę opracowania stanowiły operat metryki józefińskiej (CPAHU Lwów, fond 19: Metryka józefińska, opis 18, sprawa 180, k. 1–59v) oraz opisanie urbarialne z 1789 (CPAHU Lwów, fond 146: Namiestnictwo Galicyjskie, opis 18, sprawa 1585, k. 1–39v).

Operat metryki józefińskiej, sporządzany od marca 1787 do czerwca 1788, zawiera większość najważniejszych elementów: opis granic (niedatowane), prawidła faszjonowania wraz z uwagami komisji urbarialnej (Anmerkungen) i rotą przysięgi (20 marca 1787), sumariusz fasji gromadzkiej (5 grudnia 1787), sumariusz generalny z pomiaru wszystkich realności (niedatowany), sumariusz kontrolowanego przychodu z gruntów dominikalnych i rustykalnych (niedatowany), obrachunek kontrolowanego przychodu z gruntów za 3 lata (niedatowany), tabelę oszacowania dochodów z lasów dworskich (2 sierpnia 1787),

BUSK

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA

Status prawny i położenie geograficzne

Busk – miasto w cyrkule złoczowskim, leżące nad rzekami Bug i Pełtew, sąsiadujące z następującymi miejscowościami: Humniska, Jabłonówka, Kupcze, Kozłów, Krasne, Lanerówka, Ostąpkowce, Poburzany, Stronibaby, Wierzblany i Żuratyn. Siedziba dominium złożonego z kilku miejscowości.

Struktura własnościowa

Busk był własnością hr. Józefa Miera. Równocześnie jednak w mieście istniało kilkanaście mniejszych części dziedzicznych, w tym cztery kościelne (dwóch parafii greckokatolickich i jednej łacińskiej oraz szpitala dla ubogich mieszczącego się przy kościele farnym) oraz 10 szlacheckich.

Przestrzeń miejska

Ogólna powierzchnia miasta wynosiła 9074 morgi 1470 $\frac{3}{6}$ sążnia, w tym grunty rustykalne zajmowały 8085 morg 121 $\frac{1}{6}$ sążnia, a dominikalne – 989 morg 1349 $\frac{2}{6}$ sążnia. Do gruntów dominikalnych zaliczono najprawdopodobniej ziemię należącą do hr. Józefa Miera. Częstki duchowne i szlacheckie oraz obszary będące własnością mieszkańców miasta ujęte zostały jako grunty rustykalne. Z sumariusza generalnego z pomiaru wszystkich realności wynika, że proboszcz rzymskokatolicki posiadał 181 sążni pól ornych, 48 morg 584 sążnie łąk oraz 2 morgi 936 $\frac{3}{6}$ sążnia ogrodów. Do dwóch parafii greckokatolickich należało łącznie 20 morg 1532 sążnie ról, 7 morg 250 sążni łąk oraz 2 morgi 596 $\frac{1}{6}$ sążnia ogrodów.

Miasto Busk miało 6 przedmieść: Niemiecki Bok, Podzamcze, Wolany, Krótka Strona, Długa Strona i Lipiboki. Z obrachunku kontrolowanego przychodu z gruntów za 3 lata wynika, że dla celów pomiaru katastralnego w mieście wyodrębniono 7 niw: Ogrodowa, Niemiecki Bok, Podzamcze, Wolany, Krótka Strona, Długa Strona oraz Lipiboki. Ponieważ nie zachowały się ani księga pomiarów, ani prawidła faszjonowania, nie można ustalić, ile i jakie działki obejmowały.

Jeśli chodzi o strukturę gruntów uprawnych i nieuprawnych, pola orne zajmowały powierzchnię 2686 mórg 580 1/6 sążnia, uprawy zakwalifikowane jako łąki – 6388 mórg 890 2/6 sążnia (w tym: łąki – 746 mórg 1451 4/6 sążnia, stawy – 552 mórg 1300 sążni, ogrody i sady – 171 mórg 1499 4/6 sążnia, pastwiska – 9 mórg 744 sążni oraz krzaki – 4907 mórg 695 sążni). Z tego do gruntów dominikalnych zaliczyć możemy 389 mórg 1030 5/6 sążnia pól ornych i 600 mórg 318 3/6 sążnia łąk i ogrodów. Z kolei jako grunty rustykalne można zaklasyfikować 2296 mórg 1149 2/6 sążnia ziemi ornej i 5780 mórg 487 5/6 sążnia łąk i ogrodów. Lasy nie występowały w granicach miasta.

Zob.: Sumariusz fasji gromadzkiej miasta Busk

W Busku dominowały gleby bardzo dobrej jakości. Na niwie I. Ogrody znajdowały się ogrody dworskie, cerkiewne i gromadzkie, z których można było uzyskać 16 cetnarów siana słodkiego z morgi i 6 cetnarów potrawu, a na gorszych ziemiach odpowiednio 12 cetnarów siana i 3 cetnary potrawu. Na niwie tej znajdowały się również stawy, które fasonowano po 16 cetnarów słodkiego siana z morgi.

Na niwie II. Niemiecki Bok znajdowały się pola i łąki. Pola dzielono na trzy części, uprawiano przez trzy lata, a przez rok leżały odłogiem; obsiewano je wszystkimi zbożami. Na jednej części wysiewano po 40 garncy pszenicy i jęczmienia, uzyskując odpowiednio 6 i 6 1/2 ziarna, na drugiej – po 40 garncy żyta i jęczmienia, co dawało plony w wysokości 3 1/2 i 4 ziarna. Na części trzeciej z 40 garncy żyta i 48 garncy owsa otrzymywano odpowiednio 2 1/2 i 3 ziarna, a na pastwiskach tej niwy – 8 lub 4 cetnary kwaśnego siana bez potrawu.

Na terenie niwy III. Podzamcze dominowały pola orne, które podzielone były na dwie części. W pierwszej na 1/3 powierzchni wysiewano 40 garncy pszenicy, a na 2/3 – 40 garncy żyta, uzyskując plon w wysokości 5 1/2 ziarna; w drugiej – 1/3 powierzchni obsiewano 40 garncami jęczmienia, a 2/3 – 40 garncami owsa, co dawało po 6 ziaren plonu.

Na niwie IV. Wolany znajdowały się jedynie grunty orne, które również były podzielone na dwie części: w pierwszej w pierwszym roku na 1/3 powierzchni wysiewano 40 garncy pszenicy, a na 2/3 powierzchni tyle samo żyta, uzyskując plon 4 ziaren; w drugim roku na 2/3 powierzchni wysiewano 40 garncy jęczmienia, a na 1/3 powierzchni 40 garncy owsa, co dawało 4 1/2 ziarna. W drugiej części gruntów ornych tej niwy w pierwszym roku na 1/3 powierzchni wysiewano 40 garncy pszenicy, a na 2/3 tyle samo żyta, uzyskując plon 3 1/2 ziarna; w drugim roku – 1/3 powierzchni obsiewano 40 garncami jęczmienia, a 2/3 – 48 garncami owsa, co przynosiło plon w wysokości 4 ziaren.

Mniej żyzne były grunty orne na niwie V. Krótka i Długa Strona – po wysianiu 40 garncy pszenicy lub żyta przynosiły 3 ziarna plonu, a wysianie tej samej ilości jęczmienia i 48 garncy owsa na morgę roli dawało 3 1/2 ziarn

na. Na ostatniej VI. niwie położone były łąki i pastwiska. Łąki przynosiły po 8 cetnarów słodkiego i kwaśnego siana, a duże polaście pastwisk fasjonowano na 4 cetnary kwaśnego siana.

W świetle opisań urbarialnych w Busku znajdowało się 465 budynków mieszkalnych. Brak księgi pomiarów uniemożliwia ich wyszczególnienie. Jednak inne zachowane dokumenty pozwalają przypuszczać, że w mieście istniał kościół rzymskokatolicki (fara), trzy cerkwie greckokatolickie i żydowska bożnica. Brak źródeł nie pozwala określić liczby i rodzaju obiektów gospodarczych. Liczba dróg przedstawionych w zachowanym opisie granic miasta wskazuje na jego połączenie nie tylko z sąsiednimi wsiami (np. gościńiec do Krasnego), lecz także z miastami i miasteczkami (drogi do Toporowa, Złoczowa czy Lwowa).

W Busku były liczne obiekty fizjograficzne, np. ciekii wodne, z których najważniejsze były pobliskie rzeki Bug i Pełtew, oraz wymienione w opisie granic rzeki (potoki) Rokitna, Młodawa, Słotwina. Należy zwrócić uwagę na znaczną powierzchnię stawów, znajdujących się na niwie Ogrody. Opis granic informuje o występowaniu licznych terenów podmokłych i bagien: „błoto miulińskie zwane”, „błoto Szerokie”, „błoto Krzywe” i „błoto Siekierzyn”.

Przestrzeń publiczno-polityczna

Z analizy zapisów w metryce józefińskiej i opisaniach urbarialnych wynika, że w Busku istniał ośrodek władzy dworskiej, reprezentowanej przez właściciela dziedzicznego. Były także trzy parafie: dwie greckokatolickie i jedna łacińska. Przy kościele farnym działało bractwo prowadzące szpital (przytułek), uposażony w pole orne o powierzchni 17 mórg 1344 sążni, przynoszące roczny dochód w wysokości 64 złr 35 kr.

Przestrzeń społeczna

Według opisań urbarialnych w miasteczku na ogólną liczbę co najmniej 587 właścicieli nieruchomości 463 było chrześcijanami, a pozostali żydami. Analiza brzmienia imion i nazwisk mieszkańców sugeruje, że przeważała ludność o etnosie polskim (około 45%), ludność ruska stanowiła około 30% mieszkańców, a Żydów było nieco ponad 25%.

Zob.: Wykaz posiadaczy nieruchomości w Busku ujętych w opisaniach urbarialnych

Położenie prawne mieszkańców miasta było mocno zróżnicowane i zależało od tego, do jakiej kategorii poddanych zostali przypisani. Między zwierzchnością dworską a mieszkańcami toczył się spór o nieuznanie przez właściciela równych praw mieszczan i przedmieszczan, których zobowiązał

do odbywania pańszczyzny. Zwierzchność dworska twierdziła, że przepisy wcześniejszych przywilejów dla mieszkańców miasta, poczynając od przywileju z roku 1411, przywileju księcia mazowieckiego Władysława Siemowita z 1448 czy dekretu króla Zygmunta I z 1543, nie dotyczą mieszkańców przedmieść położonych „za brzegami rzek Buga i Pełtwi”.

Najważniejszą grupą mieszkańców przedmieść było 10 osób zaliczonych przez jedną z konsygnacji do szlachty, mieszkających „za osobnemi przywilejami na przedmieściach” i posiadających grunty o powierzchni 109 mórg 340 sążni. Była to grupa mocno zróżnicowana majątkowo – tylko dwie osoby miały nieco większe gospodarstwa (o łącznej powierzchni 98 mórg 479 sążni) i dochód w wysokości 414 złr 40 kr; pozostałe były właścicielami gruntów ornych i ogrodów o niewielkiej powierzchni.

Każdy mieszczanin i przedmieszczanin buski był zobowiązany do utrzymania i reparacji wszelkich mostów, grobli i dróg umieszczonych w okolicy miasta, począwszy od między gruntów długostrońskich aż do między mieszkańców Podzamcza, odbywających pańszczyznę w wysokości uzależnionej od wielkości posiadanej gruntu – od 8 dni do połowy dnia w roku. Oprócz tego każdy posiadacz z jednej ćwierci miał płacić 5 złr na rok, z pół ćwierci 2 złr 30 kr, natomiast zagrodnicy i posiadacze małych ogrodów nie opłacali żadnych danin.

Mieszkańcy przedmieść buskich, posiadający grunty o wielkości jednej ćwierci, oprócz odbywania 1 dnia pańszczyzny tygodniowo oddawali podatek w naturze (kurę, jaja, 6 motków przędzy) oraz płacili czynsz w wysokości 5 kr. Część mieszkańców zamiast odbywania pańszczyzny płaciła czynsz „z ćwierci” w wysokości 6 złr i oddawała te same podatki w naturze.

Inną grupą mieszkańców byli chałupnicy; posiadali oni niewielkie ogródki i kawałki pola, z których płacili rocznie czynsz w wysokości 1 złr 30 kr lub odrabiali 12 dni pańszczyzny pieszej rocznie.

Dwór posiadał własnych poddanych, mieszkających w przysiółkach Musiłów i Podzamcze oraz jurydyce po dominikanach; odrabiali oni pańszczyznę przez 75 dni w roku i byli zwolnieni z innych danin. Część mieszkańców, również na przedmieściach, płaciła jedynie czynsze. Chałupnicy jako posiadacze niewielkich kawałków gruntu odprowadzali czynsze oraz odrabiali 12 dni pieszej pańszczyzny w roku. Poddani po dominikanach mieli obowiązek chodzić bezpłatnie w pobliskie miejsca z pańskimi listami.

Wszyscy mieszkańcy byli obowiązani utrzymywać w należyłym stanie drogi, mosty i groble przechodzące przez ich grunty, zwłaszcza gościniec lwowski, idący przez Przedmieście Podzameckie ku Ostapkowcom.

Miejscy urzędnicy (wójt, ławnicy, burmistrzowie itp.) i reprezentanci gromady (przysiężni) nie byli zwolnieni ze świadczeń na rzecz zwierzchności dworskiej.

Trzydziestu ośmiu poddanych proboszcza katolickiego płaciło ze swych gruntów czynsz w wysokości od 45 kr do 3 złr – łącznie 54 złr 45 kr rocznie. Oprócz tego ich obowiązkiem było koszenie wszystkich łąk należących

do probostwa, zwożenie siana do gumna oraz zwożenie całej buskiej dziesięciny. Ponadto każdy poddany proboszcza był zobligowany zwieźć do jego rezydencji corocznie dwie fury drzewa i dostarczyć dwie kury.

Posiadacze tzw. półgruntowi uiszczali tylko połowę tych powinności, ale musieli zaorać ogrody proboszczowskie, zwieźć materiał na budynki kościelne, pomagać przy naprawie tych budynków oraz płoty „wedle ogrodów opleść”. Zagrodnicy obowiązani byli także naprawiać płoty, plewić jarzyny i je zbierać, chodzić z listami w pobliskie miejsca, „z kościoła śniegi zrzucać” oraz pomagać w przystrajaniu ołtarzy przed dniami uroczystymi. Od 7 poddanych chałupników proboszcz pobierał czynsz w wysokości 5 złr rocznie.

Oprócz tego proboszczowi łacińskiemu każdy posiadacz gruntu (również greckokatolicki) w Busku płacił meszne w zróżnicowanej wysokości – mieszkaniec przedmieścia Niemiecki Bok z ćwierci pola po 1 złr 15 kr, z ćwierci na tym przedmieściu zwanej Literacka – 2 złr, na przedmieściach Krótka Strona, Lipiboki i Podzamcze z ćwierci po 45 kr, natomiast przedmieszczanie na Wolanach opłacali po 37 1/2 kr. Proboszcz miał również prawo pobierania dziesięciny ze zbiorów dworskich oraz od tych posiadaczy, którzy nie płacili za nią czynszu. Dodatkowymi jego przywilejami było prawo bezpłatnego mielenia w młynach pańskich oraz nieodpłatne łowienie ryb w stawach raz na tydzień tylko na własne potrzeby.

Poddani greckokatolicy nie oddawali swemu plebanowi żadnych danin, kupowali tylko świece i wino z cerkiewnych składek. Jedynie diakowi każdy gospodarz płacił rocznie po 15 kr za wykonywane przez niego posługi.

Żydzi, których 124 rodziny mieszkały w Busku, na mocy przywilejów nie płacili żadnych danin. Byli jednak zobowiązani do utrzymania dróg, mostów, grobli, dając łącznie na ten cel 17 złr 30 kr. Żydzi wyrabiający wódkę płacili wraz z czopowym roczny podatek w wysokości 1 złr 4 1/2 kr i 30 kr od półtora garnca praśnego miodu, kramarze odprowadzali podatek od kramów i poddaszkowe, piekarze ogólnego czynszu 37 złr 30 kr. Rzeźnicy żydowscy płacili tzw. judkowe.

Katolicy szewcy płacili od warsztatu 37 1/2 kr rocznie, a młynarze wnosili odrębne czynsze od młynów oraz pokrywali trzecią część kosztów napraw narzędzi młyńskich. Z tytułu użytkowania pastwisk mieszkańcy nie ponosili żadnych opłat.

Z opisanego urbarialnego wynika, że w Busku znajdował się las dworski zwany Papierzański (niewykazany w żadnym z innych zachowanych źródeł), do którego wolny dostęp mieli wszyscy mieszkańcy, choć na budowy i narzędzia gospodarskie tylko za pozwoleniem dworu.

Innym podatkiem była dziesięcina pszczelna – podatek oczkowy wynosił 6 kr; nie pobierano za to podatku żarnowego.

Do elity miejskiej Buska należy zaliczyć przede wszystkim duchownych: proboszcza rzymskokatolickiego ks. Kazimierza Domańskiego oraz trzech parochów greckokatolickich, w tym ks. Lewmoskiego i Teodora Czechożyńskiego. Ponadto w skład elity społecznej wchodził: plenipotenci dominium

– Karol Siła Nowicki i J. Brzozowski, mieszkająca w Busku szlachta (wymieniona w jednym z alegatów do opisanie urbarialnego) oraz reprezentanci miasteczka – Alexander Czuczman, Piotr Żołnierczuk, Fedory Chronio, Wawrzyniec Jakubczyński, Jan Franciszkiewicz, Jędrzej Bocian, Jakub Zelechowski, Wojciech Podhalicz, Wojciech Zelechowski, Wojciech Gajewski, Jacenty Wdowiszewski i Krzysztof Roganowski.

Źródła zachowały się tylko częściowo – brakuje m.in. józefińskiej księgi spisowej oraz prawideł fasjonowania.

WYBRANE TEKSTY ŹRÓDŁOWE

Opisanie granic miasta Busk

Cyrkuł brodzki. Państwo Busk. Granice miasta Buska 1788 uczynione

Graniczne opisanie, które mocą rozporządzenia Prześw[ietnej] Ces[arsko]-Król[ewskiej] Urbarialnej Subkomisji, przez cyrkularz die 2 Febru[ari] 1787 Anno obwieszczonego, przy obchodzeniu granic Państwa Buska, za poprzedzającym jednomyślnym porozumieniem się wszelkim około graniczących osiadłości i mianowicie gruntowych zwierzchności dziedzicznych, tudzież gromadzkiej starszyny pod dniem dzisiejszym w sposób następujący uskutecznione zostało.

Miasto Busk graniczy z jedenastoma wsiami, to jest na wschód z Humnikami i Wierzblanami, na północ z Jabłonówką, Pobuzanami, Lanerówką i Ostapkowcami, na zachód z Kupczem, Kozłowem i Żuratynem, na południe z Krasnym i Stronibabami.

Dziedzic Państwa Buska, a mianowicie miasta Buska i wsi do tegoż należących, Jaśnie Wielmożny Józef hrabia Mier konsyliarz poufny Stanów J[ego] C[esarsko]-K[rólewskiej] M[ości], chcąc nakazane od zwierzchności urbarialnej opisanie granic jak najzupełniej uskutecznić, a tym samym dziedzictwa swego granice w potomne czasy zabezpieczyć, rekwirował całego wkoło stykającego się sąsiedztwa, aby na ten urzędownie nakazany akt granicznego opisania właściciele dziedziczeni lub pod jakim bądź tytułem prawni posesorowie, albo też specjaliści pełnomocnicy wraz [ze] starszynną gromadzką, a osobliwie z ludźmi okoliczności granicznych dowodnie wiadomymi, a to ku wzajemnej dla nich w tej mierze czynności, na grunt miasta Buska przybyć nie odmówili, jakoż w prawdzie od zwyż pomienionych pogranicznych wsi zgromadzili się, to jest[:]

Do granicy miasta Buska

1mo W[ielmożny] Imć Pan Walenty Mankutowski, plenipotent i umocowany Państwa Kozłowa *ex officio* przydany w posesji sukcesorów niegdyś Wiel[możnego] Imć Pana Ignacego Zamoyskiego zostającego, co do wsi Kupcza, Kozłowa i Żuratyna do granic miasta Buska przytykających i z nim ludzie okoliczności granicznych wiadomi opisanie swoich ścian podpisani.

2do W[ielmożny] I[mć] Pan Józef Kropiwnicki, plenipotent i umocowany Państwa Krasnego, to jest wsi Krasnego i Stronibab, do gruntów miasta Bu-

ska przytykających, w posesji J[aśnie] O[świeconej] księżnej Jabłonowskiej zostających, a potem J[aśnie] Wiel[możnego] hrabiego Jaworskiego, konsyliarza poufnego Stanów J[ego] C[esarsko]-K[rólewskiej] M[os]ci dziedzicznych i z nim ludzie wsi Krasnego i Stronibab okoliczności wiadomi.

3^{tio} Wiel[możny] Imć Pan Karol Siła Nowicki, plenipotent i umocowany Jaśnie P[ana] Józefa hrabiego Miera, poufnego Stanów J[ego] C[esarsko]-K[rólewskiej] M[os]ci konsyliarza, dóbr miasta Buska z przyległościami dziedzica, co do miasta Buska i wsi Humniska, Wierzbłany, Jabłonówka, Pobużany, Lanerówka i Ostapkowce, do miasta Buska przytykających, i z nim ludzie z przereczzonego miasta i przedmieść buskich, tudzież wsi wyżej wspomnianych, okoliczności granicznych i używania dobrze wiadomi.

Gdy więc my, zgromadzone opisanym sposobem sąsiedztwo, na granicy miasta Buska znajdowaliśmy się i o granicach każdej wsi przytykającej w szczególności, niemniej we wszystkich okolicznościach w sporach w powszechności umawialiśmy się. Tymczasem uchwaliliśmy, aby takowe oznaczenie granic w samym Państwie Buskim, a mianowicie między miastem Buskiem i wsią Humniskami, do Buska należąca, na samprzód zacząwszy, takowe dalej od miejsca do miejsca graniczne, zgodne obwarowania około rzeczzonego miasta Buska do najzupełniejszego podług przepisów skutku doprowadzone było, a tak najprzód[:]

I

Ściana między przedmieściem buskim Lipiboki zwanym i wsią Humniskami

1mo Stanęliśmy, gdzie się schodzą trzy ściany[:] 1^{sza} miasta Buska, czyli przedmieście Lipiboki, 2^{ga} wsi Stronibab, do Państwa Krasnego należąca, 3^{cia} Humnisk, w końcu Rokszyzna przy drodze z Buska do Humnisk idącej, a gdy na kilkakrotne uwiadomienie nikt z pospólstwa przedmieścia Lipiboki nie stawiał się, tylko starszyzna z wsi Humnisk, Wierzbłan i Stronibab, za przyznaniem wzajemnym ze wszystkich trzech wsi ludzi granicy wiadomych, że na tym dopiero opisanym miejscu jest zejście trzech ścian wyżej wyrażonych. Przeto na tym miejscu po lewej ręce drogi od Buska idącej jest usypany kopiec, który kopiec między Buskiem i Humniskami za termin[us] a quo wzięwszy.

2do Obróciliśmy się na północ i ruszyliśmy się przez łąkę w Rokszyźnie, będącą (która po lewej ręce do Buska, a po prawej do Humnisk należy) w używaniu W[ielmożnego] I[mć] księdza Dumańskiego, terażniejszego proboszcza buskiego, przez niepilność dawniejszych rządców Państwa Buska zostającą, którą trochę uszedłszy, szliśmy pod łąn dworski do Humnisk należący, Na Rokszyźnie zwany, a umierzywszy za sobą łańcuchów 13 4/10, czyli sążni 134, stanęliśmy w rogu, gdzie grunty przedmieścia Lipiboki, do Buska należące, po lewej ręce położone, od gruntów wsi Humnisk, po prawej ręce leżących, usypaniem kopca odznaczone zostały.

3^{tio} Tu wzięliśmy się trochę w prawą, jednakże na północ dążąc pomiędzy krzakami, mając po prawej ręce łąn w Rokszyźnie, który pominąwszy, przyszli-

śmy do rudki, a przeszedłszy rudkę, stanęliśmy przy Młodawie, umierzywszy łańcuchów 15 4/10 albo sążni 154, gdzie schodzą się trzy ściany: jedna buska, przedmieścia Lipiboki, druga wsi Humnisk, trzecia wsi Wierzblan, czyli osady Czuczmanów do Wierzblan należących, i tu dla pamięci usypane są dwa kopce, jeden gruntu wsi Humnisk, drugi gruntu wsi Wierzblan, od gruntów miasta Buska odznaczające.

II

Ściana między tymże przedmieściem Lipiboki, do miasta Buska należącym, i wsią Wierzblanami

4to Od tych kopców wzięliśmy się trochę w lewą rękę, na letni zachód, rudkę Młodawę, łożami zarosłą, po lewej, pola zaś Młodawa zwane, orne, do Wierzblan należące i w używaniu wsi Wierzblan z dawna zostające, po prawej rękę mając, a jak najprościej postępując po umierzeniu za sobą łańcuchów 10, czyli sążni 100, stanęliśmy przy samych łożach, przy których kopiec usypać rozkazaliśmy.

5to Znowu w prawą rękę, na północ, wzięwszy, szliśmy ponad tęż rudkę. Środek rudki podług dawnego i nigdy niespornego używania za granicę mając, stanęliśmy w widłach łoż, gdzie w samych widłach kopiec usypany został, po odmierzeniu za sobą od poprzedniego kopca długości łańcuchów 9 4/10, czyli sążni 94.

6to Stąd obróciliśmy się przykro w prawą rękę, na wschód, przy samych łożach na rudce rosnących, środek rudki zawsze za granicę mając, a po odmierzeniu za sobą łańcuchów 7, czyli sążni 70, dla większej sposobności na brzegu rudki, na gruncie wierzblańskim, przy samych łożach kopiec do usypania jest uznany.

7mo Od którego udaliśmy się w lewą, na północ, idąc ponad tąż rudką, łożami zarosłą, i przyszedliśmy na to miejsce, gdzie się rudka na dwoje rozchodzi, a tam na rozejściu się rudki, po umierzeniu łańcuchów 12 6/10, czyli sążni 126, kopcem granicę utwierdziliśmy.

8vo Jeszcze bardziej wzięliśmy się w lewą, na zachód samym środkiem tejeż rudki idąc, a po umierzeniu za sobą łańcuchów 13, czyli sążni 130, stanęliśmy w tym miejscu, gdzie się rudka obraca w prawą rękę, i w tym miejscu stanął kopiec.

9no A tak w prawą rękę, na północ obróciwszy się, szliśmy środkiem tej samej rudki i przy zakręcie stanęliśmy, umierzywszy łańcuchów 10 5/10, czyli sążni 105, gdzie na brzegu rudki kopiec jest zrobiony.

10mo Tym zakrętem wzięliśmy się znowu w lewą rękę, na zachód, i szliśmy miary 17 łańcuchów albo 170 sążni, a przyszedłszy do odmiennego punktu, kazaliśmy na brzegu rudki usypać kopiec.

11mo Za obrotem rudki graniczącej idąc, wzięliśmy się w prawą, na północ, i wciąż jak najprościej postępując, umierzyliśmy łańcuchów 22 albo sążni 220 do tego miejsca, gdzie rudka wpada w rzekę Sołotwina zwaną, przy której

dla zrobienia znaku granicznego stanęliśmy, gdzie zważywszy, że dla niskości i wezbrania wody kopiec tu trwały być by nie mógł, kazaliśmy w środku rudki, przy samej rzece Sołotwinie, aby pal dębowy ubity został.

12do Z tego miejsca przepawiliśmy się przez rzeczkę Sołotwinę i naprzeciw wspomnianego pola, po drugiej stronie Sołotwiny, w końcu pola Andrucha Bedryja, poddanego wierzblańskiego, na uroczysku U Halek zwanym leżącego, kopiec usypany został.

13^{tio} Gdy rzeczka Sołotwina jeszcze jest odznaczająca grunty przedmieścia Lipiboki od gruntów do wsi Wierzblan należących, przeto obróciliśmy się od tego kopca na zachód, z przyczyny zaś nie prosto, lecz różnymi zakrętami płynącej rzeczki Sołotwiny szliśmy, nic nie mierząc, ponad tą rzeczką brzegiem, środek rzeczki zawsze za granicę mając, to jest cokolwiek po lewej do przedmieścia Lipiboki, a co po prawej ręce rzeczki Sołotwiny leży do wsi Wierzblan odznaczając. Stanęliśmy w końcu pola Stanisława Łosia, poddanego wierzblańskiego, nad brzegiem rzeczki przerzeczonej, i przy końcu pola ornego, w używaniu księdza parocha *ritus graeci* przedmieścia Długiej Strony, do Buska należące, które pole z całą jego przeciągłością wierzblańscy poddani do Wierzblan należeć przyznali, twierdząc, że to pole niegdyś J[asnie] W[ielmożny] Jabłonowski, chorąży koronny, pod ten czas starosta buski, księdzu parochowi po ten czas bywшему do cerkwi w Wierzblanach, stawić się mającej, do używania był nadał, i że następcy jego dotąd bezgruntownie używają. Który to spór do drogi prawnej zostawiwszy, według terażniejszego używania na tym wyż spisanim miejscu, to jest w końcu pola Stanisława Łosia i obok pola ks[iędza] parocha przedmieścia Długiej Strony, kopiec usypać kazaliśmy.

Gdzie skończyła się ściana Lipiboków, przedmieścia, z wsią Wierzblanami, a zaczyna się przedmieścia Długiej Strony z tą wsią Wierzblanami.

III

Ściana przedmieścia Długa Strona z wsią Wierzblanami

14to Od tego kopca i od rzeczki Sołotwiny, zostawiając rzeczkę za sobą, obróciliśmy się na północ i szliśmy jak najprościej rowkiem dla spadku wody wykopanym pomiędzy pole parocha rzeczzonego i pomiędzy pole Stanisława Łosia, co po lewej do Buska, a co po prawej stronie do Wierzblan odznaczając. Przeszliśmy rów w poprzek pól ornych wykopany, a potem drogę zimową z Buska do Wierzblan idącą, nad którą drogą stanęliśmy, mając odmierzonej długością łańcuchów 32, czyli sążni 320, i nad tą samą drogą kopiec urządzić rozkazaliśmy.

15to Dalej wciąż na północ pomknęliśmy się przez krzaki brzożowe, które przeszedłszy, przyszliśmy do drogi publicznej z Buska do Brodów idącej, po umierzeniu za sobą łańcuchów 23 4/10 albo sążni 234, gdzie przy drodze pod krzakami stanął kopiec.

16to Przeszedłszy drogę, szliśmy tą samą prostością na północ pomiędzy pola orne Daniela Kapija do Buska i Stanisława Trojana do Wierzblan należące,

które pominąwszy, weszliśmy pomiędzy łąki i stanęliśmy, umierzywszy łańcuchów 23 3/10 albo sążni 233, tam sposobność upatrzyliśmy do usypania na łące Stanisława Trojana, przy między Daniela Kapija, kopca.

17mo Także jedną prostością na północ pomiędzy pola orne Daniela Kapija po lewej, a Stanisława Trojana po prawej ręce leżące idąc, przebyliśmy rzecz-kę Rokitną, za którą przeszliśmy przez łoży, a umierzywszy od poprzednie-go kopca do tego punktu, na którym stoimy, łańcuchów 10 albo sążni 100, na grobelce pod Zarudniem, po prawej ręce pola Daniela Kapija, kopiec umierzony został.

18vo Jeszcze na północ patrząc, postępowaliśmy przez krzaki, a przeszedłszy rudkę, szliśmy pomiędzy pola orne z lewej Daniela Kapija, z prawej strony Stanisława Trojana będące i przyszliśmy pod krzaki, po umierzeniu za sobą łańcuchów 22, czyli sążni 220, i w tych samych krzakach, w końcu pola Wy-sokie Kopanie zwanego, do Wierzblan należącego, niedaleko drogi z Buska do Toporowa idącej kopiec ustanowiliśmy.

19vo Nie odmieniając prostości, szliśmy na północ przez krzaki i przez drogę do Toporowa idącą, za którą znowu przez krzaki ponad tą samą drogą wciąż, a narachowawszy za sobą łańcuchów 21 7/10 albo sążni 217, stanęliśmy dla usypania przy tejże samej drodze kopca.

20mo Tym samym gościńcem Toporowskim, granicę Buska od Wierzblan od-znaczającym, szliśmy równie na północ i stanęliśmy, umierzywszy łańcuchów 18 albo sążni 180, gdzie kopiec usypany został.

21mo Zostawiwszy drogę w lewej ręce, poszliśmy podobnie na północ przez krza-ki i znowu zesliśmy na tę samą drogę, którą po wtóre w lewej ręce porzuciwszy, weszliśmy w krzaki, po umierzonej odległości łańcuchów 24, czyli sążni 240, gdzie zastanowiliśmy się, aby w końcu łąki Stanisława Łosia, opodal błota Mikulińskiego zwanego, w prawej ręce leżącego, przy mogiłce kopiec został usypany.

22do I też na północ przez krzaki brzożowe drożyną nową postępując, wyszli-śmy na początek, od Mikulinego błota ciągnący się, a po umierzonej odległo-ści łańcuchów 12 5/10 albo sążni 125 nad tymże potoczkiem kopiec umieści-liśmy.

23^{tio} Przez krzaki idąc zawsze na północ, przeszliśmy przez drogę toporowską, a po umierzeniu łańcuchów 12 albo sążni 120, doszliśmy do miejsca, gdzie po lewej ręce łąka Jana Wdowikowskiego, po prawej droga toporowska, i tam przy nizinie usypany jest kopiec.

24to Tą samą prostością na północ przez krzaki dążąc, po odrachowaniu za sobą łańcuchów 15 albo sążni 150, stanęliśmy przy gościńcu toporowskim, przy którym po prawej ręce kopiec usypać rozkazaliśmy.

25to Nic nie odmieniając prostości na północ idącej, postępowaliśmy przez krzaki, przy drodze po lewej ręce będącej, a po umierzeniu odległości łańcu-chów 10 3/10 albo sążni 103 usypane są kopce dwa – jeden buski, drugi obok tegoż wierzblański.

26to I stąd jeszcze szliśmy, patrząc na północ przez krzaki, mając drogę po pra-wej ręce, przyszliśmy do Piszczanego Brodu, a przeszedłszy Bród Piszczany,

stanęliśmy na wzgórku, mając za sobą umierzonej odległości łańcuchów 25 7/10, czyli sążni 257, tam po lewej ręce drogi, niedaleko sosny, usypane są dwa kopce, jeden buski, drugi wierzblański.

27mo Już stąd obróciliśmy się przykro w lewą, na zachód i rzuciliśmy się pomiędzy sośninę wzgórkem nad Wierzbowcem, a po urachowaniu łańcuchów 19 2/10, czyli sążni 192, stanęliśmy na miejscu, gdzie schodzą się trzy ściany[:] jedna buska, druga wsi Wierzblan, trzecia wsi Jabłonówki, i na tym miejscu trzykątym usypane są 3 kopce, buski od łąki pod Wierzbowem będących, do Buska należących, wierzblański na kopani Procyka Wowka, poddanego wsi Jabłonówki, i jabłonowski obok tegoż, przy tejże kopani, po drugiej stronie drogi do lasu idącej, a tu skończyła się ściana wsi Wierzblan z miastem Buskiem i zaczyna się miasta Buska z wsią Jabłonówką.

Gromada wsi Humniska[:] Wasyl Petrow, przysiężny (+), Maksym Malicki (+), Wasyl Gizak (+), Daniło Gizak (+), Ilko Goral (+)

Gromada wsi Wierzblany[:] Stefan Bedry, wójt (+), Stefan Łuciw, przysiężny (+), Proc Czuczman (+), Stanisław Trojan (+), Tymko Czuczman (+), Kondrat Daniło (+)

IV

Ściana miasta Buska, czyli przedmieść Długa Strona, Krótka Strona i Wolany, z wsią Jabłonówką

28vo Odnaczając grunty do Buska należące od gruntów do Jabłonówki należących, od tych trzech kopców szliśmy jak najprościej używaniem dawnym na zachód, pomiędzy krzaki i sośninę i wyszliśmy na drogę z Wierzblan do Jabłonówki idącą, przy której, po odrachowaniu łańcuchów 21 lub sążni 210, kopcem granicę oznaczyliśmy.

29no Od tego drogą jak najprościej również na zachód dążąc, postąpiliśmy łańcuchów 12 albo sążni 120 do drogi, przy której kopiec umieszczony.

30mo Tejże na zachód nie odmieniając prostości, uszliśmy łańcuchów 20 5/10, czyli sążni 205, i stanęliśmy przy kopani Tomasza Szczygła, do wsi Jabłonówki należącej, obok której przy drodze stanął kopiec.

31mo Stąd obróciliśmy się w lewą, ku południowi, postępując pomiędzy łąkę dworską do Jabłonówki po prawej, a do Buska po lewej ręce drogi, jest zrobiony kopiec.

32do Wciąż na południe pomiędzy też łąki szliśmy i po umierzeniu łańcuchów 10 albo sążni 100 po lewej ręce drogi urządzić kazaliśmy kopiec.

33^{tio} Jeszcze na południe patrząc, postępowaliśmy ponad drogę przez łozy, a potem drogą pomiędzy krzaki idącą, a uszedłszy łańcuchów 8 2/10, czyli sążni 82, po prawej ręce drogi odznaczona jest kopcem granica.

34to Od tegoż kopca wzięliśmy się w prawą rękę, ku zachodowi zimowemu, pomiędzy krzaki brzożowe, którymi umierzywszy łańcuchów 20 albo sążni 200, kopiec ustanowić zleciliśmy.

35° Stąd jedną prostociałą udaliśmy się ku zachodowi przez krzaki i łozy, potem przez drogę, a mając za sobą miary łańcuchów 20, czyli sążni 200, stanęliśmy dla odznaczenia w tym miejscu kopcem.

36° I z tego miejsca na zachód zimowy postępowaliśmy i przez Szerokie Błoto zastanowiliśmy się, po odmierzonej odległości łańcuchów 20 albo sążni 200 i przy sosence niedaleko Szerokiego Błota kopiec urządziliśmy.

37mo Dalej ruszyliśmy przez krzaki ponad Szerokie Błoto, po lewej ręce ciągnące się, patrząc podobnie na zimowy zachód, i wyszliśmy z krzaków na pole kopane między krzakami, a przeszedłszy kopanie przez Tomasza Mędrkiewicza zażywane, po większej części do Jabłonówki odznaczając i końcem kopani pierwszej, przez Jana Wdowikowskiego wykarczowanej, a potem dotychczas przez Pana Wagnera używanej, koniec tylko do Buska tej kopani pozostały do Buska odznaczając, przeprawiliśmy się potem przez potok szeroki i przez drogę z Buska do Jabłonówki idącą, dokąd uszedłszy od poprzedniego kopca odległości łańcuchów 26 8/10 albo sążni 268, zatrzymaliśmy się, nakazując w tym miejscu przy drodze wspomnianej usypać kopiec.

38vo I stąd jeszcze szliśmy na zachód, w krzaki, ponad potok tenże, po prawej ręce ciągnący się, a potem wciąż ponad też błoto, czyli potok, opodal odsuwając się, nic jednak prostoci na zachód nie uchybiając, stanęliśmy niedaleko drogi z lasu ku przedmieściu Wolanom idącej, mając za sobą odległości łańcuchów 21 albo sążni 210, gdzie zrobiony jest kopiec.

Na zakończenie ściany z Jabłonówką szliśmy, patrząc na zimowy zachód, przez łozy, potem przez krzaki, a narachowawszy łańcuchów 25 5/10, czyli sążni 255, przyszlśmy na miejsce, gdzie się schodzą trzy ściany[:] jedna od miasta Buska, przedmieścia Wolany, druga od Jabłonówki, trzecia od Pobużan, i tu trzy kopce przy drodze przez wielkie błoto z Jabłonówki do Ostapowiec idącej umieszczone.

Gromada wsi Jabłonówka[:] Hrycko Dmytruk, wójt (+), Petro Wowk, przysiężny (+)

V

Ściana miasta Buska, czyli przedmieścia [Wolany] z wsią Pobużanami

40no [sic!] Ukończywszy odznaczenie gruntów miasta Buska od gruntów wsi Jabłonówki, zaczęliśmy odznaczenie od wsi Pobużany. Udaliśmy się więc od trzech wspomnianych kopców ku zimowemu zachodowi przez łąkę parocha przedmieścia Wolany i tę pominawszy przez łąkę Hrycka Dymidzianka, po lewej ręce leżące, do Buska należące, oprócz kawałków po prawej ręce znajdujących się, które przez wkoszenie się nienależycie przywłaszczone zostały. Potem szliśmy w pół łąki dworskiej, która pierwszej rudnikom do używania nadana była, a potem do dworu pobużańskiego przyłączona, której większa część w Zachodach Pobużańskich jest położona, z dawna Oduniowa Niwa zwana, i na tej łące po umierzeniu od trzech kopców łańcuchów 20 albo

sążni 200 odległości po prawej ręce drogi z lasu do Ostapkowców idącej [kopiec] usypany został.

41mo Dalej szliśmy tą prostością na zachód i tą samą łąką, doszliśmy końca tej łąki, a przeszedłszy drogę, stanęliśmy po urachowaniu długości łańcuchów 15, czyli sążni 150, i po prawej ręce drogi, przy jej końcu, kopcem odznaczyliśmy granicę.

42do Wciąż z tego miejsca przez krzaki chmyzowate ponad drogą, a potem drogę przeszedłszy, przez krzaki chmyzowate postąpiliśmy łańcuchów 20 albo sążni 200 i w krzakach przy drodze zrobiony jest kopiec.

43^{tio} Jeszcze przez takie krzaki postępując i Błoto Krzywe nazwane przeszedłszy, doszliśmy do dróg Zapoliczne zwanych, po narachowaniu łańcuchów 20, czyli sążni 200, i przy tych drogach kopiec został.

44to Na ostatek szliśmy ponad drogę Zapoliczną i pomiędzy krzaki chmyzowate, a postąpiwszy łańcuchów 14 4/10 albo sążni 144, zatrzymaliśmy na miejscu zejścia się trzech ścian[:] buskiej, pobużańskiej i wsi Lanerówki, a dla pamiątki, jako na miejscu trzykątnym, usypane są trzy kopce, każdą ścianę wyż wspomnianą odznaczające.

Gromada wsi Pobużany[:]

VI

Ściana miasta Buska, czyli przedmieścia Wolany od wsi Lanerówki

45to Już grunty przedmieścia Wolan od wsi Lanerówki odznaczając, ruszyliśmy się równie na zachód zimowy ponad drogę i samą drogą Zapoliczną, a namierzywszy łańcuchów 9 3/10, czyli sążni 93, przy samej drodze kopiec zrobić rozkazaliśmy.

46to Dalej ponad tą drogą pomiędzy krzaki ciągnące się idąc, stanęliśmy przy polu Jana Cieśluka, do Buska należącym, po odrachowaniu łańcuchów 7 3/10 albo sążni 73, i [na] końcu tegoż pola po prawej ręce drogi kopiec urządzony został.

47to I teraz na zachód zimowy patrząc, postąpiliśmy wciąż łańcuchów 4 2/10, czyli sążni 42, do pola Wojciecha Kołtowicza, obywatela przedmieścia Wolany, do Buska należącego, w końcu którego po prawej stronie drogi od pola do Lanerówki należącego kopiec usypany.

48vo Tą samą drogą wciąż idąc, stanęliśmy na drodze przy polu Jędrzeja Żółtanieckiego, po lewej ręce będącego, po umierzonej odległości łańcuchów 3 albo sążni 30, w którym miejscu jest usypany przy drodze kopiec.

49no Jeszcze szliśmy na zachód zimowy, zbliżając się ku Górze Kotorow, pomiędzy pola Jędrzeja, Mikity i Fedka Żółtanieckich, po lewej ręce drogi do Buska, a po prawej stronie przez tychże wykarczowane i przywłaszczone, jednak do Lanerówki należące, a zszedłszy trochę w prawą z drogi, szliśmy ponad rozdołem i stanęliśmy przy mostku, przy końcu Góry Kotorow postawionym, tam jest zejście się trzech ścian[:] buskiej, lanerowskiej i ostapkowieckiej,

do którego miejsca od poprzedniego kopca wyrachowanej odległości łańcuchów $7 \frac{6}{10}$, czyli sążni 76, i tam są urządzone kopce trzy[:] buski po lewej ręce mostku, a ostapkowiecki za drogą przy polu Jędrzeja Hnatowego. Gdzie skończyła się buska ściana z Lanerówką, a zaczyna się z Ostapkowcami

Gromada wsi Jabłonówka [*sic!*] [:]

VII

Ściana buska przedmieścia Wolany od Ostapkowców

50to W tym miejscu obróciliśmy się przykro w lewą, na południe, i szliśmy drogą prosto z Lanerówki do Buska idącą, a po umierzeniu łańcuchów $33 \frac{8}{10}$, czyli sążni 338, nad tąż samą drogą kopcem odznaczyliśmy.

51mo Tąż drogą wciąż idąc, postąpiliśmy łańcuchów 18 albo sążni 180 i stanęliśmy naprzeciw obejścia Stanisława Kolbucha dla usypania w tym miejscu kopca.

52. Wzięliśmy się na zachód zimowy i prosto ku grobli stawu Ostapkowieckiego zwanego, a ciągnąwszy łańcuchów $5 \frac{6}{10}$, czyli sążni 56, kopiec w tym miejscu urządzić zleciliśmy.

53. Zwróciwszy w prawą rękę, ku północy, szliśmy ponad Rudę Żelazną i tę pominąwszy, po zmierzeniu łańcuchów $3 \frac{2}{10}$, czyli sążni 32, kopiec zrobiony został, a tu skończyła się ściana Buska z Ostapkowcami.

VIII

Ściana miasta Buska z wsią Kupczem

Granica miasta Buska z wsią Kupcze według dokumentów granicznych, a mianowicie dokumentu roku 1541, powinna była przez rzekę Bug do wału Dobratyna, zajmując połowę wsi Kupcze do drogi z Buska do Kamionki idącej, które [w] poprzek przeszedłszy, znowu drożyskiem przez zapust ku Kozłowowi, podłe rowu, który był wykopany dla sprowadzenia wody do Błota Siekierzyn, aż do drogi, która idzie z Kozłowa przez las do Buska, gdzie ściana z Kupczem skończona, a zaczęta z Kozłowem, od tej drogi przeciągiem nie miałym do uroczyska Glinnego Stawku, gdzie Kozłowa ściana skończona, a z Żuratynem zaczyna się, to jest przeszedłszy brodek i obróciwszy ku wschodowi, przez różne drogi [w] poprzek przechodząc lasem dębowym aż na koniec wsi Żuratyna, nad rzeką Pełtew, kończyć się powinna, lecz gdy temu duktowi Państwo Kozłów przeczy, zaczym takowe pretendowane kontrowersa ad viam iuris zostawiwszy, odznaczaaliśmy podług terażniejszego używania, jako to[:]

54to Od kopca po prawej ręce grobli i rudni ustanowionego obróciliśmy na zachód zimowy, powinniśmy byli przejść przez rzekę Bug pod groblę Ostapkowiecką zwaną, lecz takowy dukt uznając, jakobyśmy szli pod groblę, szliśmy samą groblą, nic nie mierząc, i stanęliśmy przy rowie, czyli przy środku wału

Dobratyna, przez Kupcze mianowanego, i tam kopiec urządzić kazaliśmy; to wszystko, co w tym i następującym dukcie jest położone po lewej do miasta Buska, a co po lewej [sic!], do wsi Kupcza, Kozłowa i Żuraty na odznaczając.

55to Dalej, od kopca przy rzece Bug i wale Dobratyn urządzonego trochę w lewą, ponad rów, środek rowu za granicę mając, doszliśmy za mostek przez ten rów i wał postawiony, przy którym, po umierzeniu od poprzedniego kopca łańcuchów 3 albo sążni 30, kopiec stanął.

56to Bardziej w lewą, zwróciwszy pod wał Dobrotynem mianowany, uszliśmy łańcuchów 36, czyli sążni 360, i takową odległością doszliśmy do lasu, przy którym lesie, po prawej stronie rowu, buski po prawej zaś kopiec umieszczony został.

57mo Jeszcze bardziej w lewą, na południe zwracając, uciągnęliśmy łańcuchów 42 albo sążni 420, zawsze wciąż pod rowem idąc, i w wyrażonej odległości stanęły dwa kopce[:] po lewej buski, po prawej ręce kupczecki.

58vo Bardzo mało w lewą, prosto na południe wzięwszy, urachowaliśmy łańcuchów 10 albo sążni 100 i stanęliśmy przy zejściu się trzech ścian[:] buskiej, kupczeckiej i kozłowskiej przy samej drodze z Buska do Kozłowa idącej, przy której kopce trzy stanęły, po lewej ręce rowu od wschodu buski, po prawej ręce tegoż rowu od północy kupczecki, od południa kozłowski. I stąd zaczyna się

Niniejsze opisanie graniczne, nie naruszając w niczym autentycznych dokumentów kozłowskich, podpisuje się

Aleks[ander] Wiśniowski, dom[inium] Kozłów loco plen[ipotent]

Z Kupcza[:] Pawło Iwaskow (+), Wasyl Pawłow (+), Dmytro Maksymow (+), Iwan Pawow (+), Maksym Dmitrow (+)

IX

Ściana miasta Buska z wsią Kozłowem

59no Zostawiwszy trzy kopce i drogę wyżej wspomnianą, za sobą mając grunty buskie po lewej, a kozłowskie po prawej ręce, pomknęliśmy tąż samą prostością na południe ponad rowem przez umierzoną odległość łańcuchów 56 albo sążni 560, w której odległości kopcem odznaczaliśmy granicę.

60° Bynajmniej nie odmieniając duktu, postąpiliśmy łańcuchów 13 5/10, czyli sążni 135, i doszliśmy do zbiegu trzech ścian[:] Buska, Kozłowa i Żuraty na, przy którym trzy kopce, każdy swoją ścianę odznaczające, to jest[:] buski od wschodu, kozłowski od zachodu, zaś żuratyński od południa, urządzić zlecieliśmy. Po ukończeniu więc ściany z Kozłowem do odznaczenia jest przedsięwzięte

Niniejsze opisanie graniczne, nie naruszając w niczym autentycznych dokumentów kozłowskich, podpisuję

Aleks[ander] Wiśniowski, dom[inium] Kozłów loco plen[ipotent]

Z Kupcza[:] Seńko Makuch, wójt (+), Jacko Jurkow, przy[siężny] (+), Wasyl Iwaniuk (+), Iwan Kockow (+)

X

Ściana miasta Buska z wsią Żuratynem

61mo Już wzięliśmy się przykro w lewą, na wschód słońca, ku rzece Pełtwi, idąc ponad rowem i przechodząc [w] poprzek drogę do Bezbrud z Buska ciągnącą się, a po umierzeniu łańcuchów 38 albo sążni 380 zatrzymaliśmy się dla zrobienia nad rowem kopca.

62do Podobnież na wschód patrząc, szliśmy rowem granicę odznaczającym jak najprościej aż do rzeki Pełtwi, do której urachowaliśmy łańcuchów 51 5/10, czyli sążni 515, i przy tejże rzece Pełtwi naprzeciw jazu kopiec zrobiliśmy.

63to Od jazu wzięliśmy się przykro w prawą, na południe, mając to, co po lewej ręce rzeki Pełtwi do Buska, a co po prawej do Żuratyna należącego, szliśmy, nic nie mierząc, aż do miejsca zwanego Derewniane, gdzie się schodzą trzy ściany[:] buska, żuratyńska i kraśnieńska, a tam na błocie, gdy nie mogły kopce [być] zrobione, są ubite pale granicę odznaczające, jeden od miasta Buska, drugi od wsi Krasnego. Po ukończeniu więc ściany z Żuratynem następuje do odznaczenia

Bez naruszenia autentycznych dokumentów granic kozłowskich niniejsze opisanie stwierdzam. Alex[ander] Wiśniowski, d[omi]ni Kozłów loco plen[ipotent]

Z Żuratyna[:] Oleksa Pawłow (+), Stefan Romanow (+), Łukasz Charyłow (+)

XI

Ściana miasta Buska z wsią Krasne

64to Z miejsca Derewniane obróciliśmy się w lewą, na wschód zimowy, przez błoto, pomiędzy łąki po lewej do miasta Buska, a po prawej do wsi Krasne należące, na brzegach, czyli błotach od rzeki Pełtwi rozciągających się, postąpiliśmy łańcuchów 33, czyli sążni 330, i doszliśmy do pola ornego, w końcu którego po lewej ręce miedzy, nad dwa sążnie szerokości mającej, buski, zaś po prawej kraśnieński, kopce dwa są usypane.

65to Stąd na wschód letni zwróciwszy, szliśmy tąż samą miedzą pomiędzy pola orne po lewej buskie, po prawej kraśnieńskie, jak najprościej aż do drogi z Buska do Krasnego idącej, do której mieliśmy umierzonej odległości łańcuchów 11 7/10 albo sążni 117, a dla wiecznej pamiątki przy tejże drodze, po lewej ręce miedzy granicznej, kopiec umieścić zleciliśmy.

66to Nie odmieniając nic prostości, na wschód letni przeszliśmy przez drogę wspomnianą miedzy granicznej, pomiędzy pola orne aż do drogi od Mogiły do Buska idącej, do której jak najprościej postępując, narachowaliśmy łańcuchów 47 albo sążni 470, gdzie jako przy zejściu się trzech ścian są usypane trzy kopce, buski po lewej ręce miedzy, w końcu pola dworskiego do Buska należącego, od północy, kraśnieński po prawej ręce miedzy od południa,

stronibabski za drogą nad stawem od wschodu. A tak po ukończeniu granicy z Krasnem do odznaczenia przychodzi

Bez autentycznych naruszenia dokumentów granic kraśniańskich to opisanie stwierdzono. Walenty Kozłowski, plenipot[ent]

Z Krasnego[:] Hawryło Łaska, wójt (+), Tymko Hrycaj przys[iężny] (+), Stefan Dedczuk, przys[iężny] (+), Zbyszko Dedczuk, przys[iężny] (+), Fedko Zwędłowy, przys[iężny] (+), Dmytro Łaska, przys[iężny] (+)

XII

Ściana miasta Buska z wsią Stronibaby

67mo Od trzech kopców przerzeczonych powróciliśmy przykro w lewą, na północ, ponad staw stronibabski drogą do Buska idącą, mając pola buskie po lewej, a stronibabskie po prawej ręce, i uciągnęliśmy łańcuchów 11 albo sążni 110 do miejsca za lipy, naprzeciw grobli stawu stronibabskiego stanął po jednej stronie buski, po drugiej stronibabski kopiec.

68vo Stąd szliśmy, nic nie mierząc, przeprawiliśmy się przez groblę, a potem szliśmy pod wieś samym brzegiem rzeki Bugu i zatrzymaliśmy się za ogrodem ks[iędza] parocha r[itus] g[raeci] stronibabskiego, od którego miejsca lubo brzeg rzeki Bugu wężykiem idzie, jednak jak najprościej brzegiem pod pola orne stronibabskie postępując, umierzyliśmy łańcuchów 63, czyli sążni 630, do pola Hryńka Żornickiego, poddanego stronibabskiego, zaraz za drogą z Buska do Złoczowa ciągnącą się, obok rudki leżącego, przy którego pola rogu jest usypany kopiec stronibabski, nad rudką, a naprzeciw tego, za rudką, pod lasem dworskim buskim, Papierzański zwanym, drugi buski stanął kopiec.

69no Zostawiwszy za sobą przerzeczone kopce, udaliśmy się na północ dla lepszego postępowania ponad rudkę, środek jednak rudki za granicę mając, a narachowawszy łańcuchów 18 2/10 albo sążni 182, wstrzymaliśmy się przy skotni przedmieścia Lipiboki, do Buska należącego, z dawna będącej i transakcją pewną sprzedaży od sławetnej Agnieszki Rychlikowej, wdowy, na rzecz osoby sławetnych Bazylego Czuczmana i Teodozji, małżonków, przed aktami miejskimi buskimi w roku 1778 nastąpioną objaśnionej, gdzie także ku pamiętce wieczystej granicy kopiec umieszczony został.

70mo Stąd udawszy się na wschód tąż skotnią, trzymającą w sobie szerokości sążni 18, pomiędzy grunty orne z prawej gromady stronibabskiej, do Państwa Kraśniańskiego należącej, z lewej ponad skotnią ciągnące się dopiero wspomnianego Bazylego Czuczmana, mieszczanina buskiego, wyżej rzeczona transakcją wieczystej sprzedaży miedzę od skotni aż do błota, a za błotem okazującą, uszedłszy jak najprościej łańcuchów 11 1/10 albo sążni 111, niedochodząc krzaków brzożowych, osikowych i innych, tak do przedmieścia Lipiboki zwanego po lewej, jako też do wsi Stronibaby po prawej ręce należących, kopcem granica oznaczona.

71mo Dalej na wschód postępowaliśmy przez krzaki brzozone, osikowe i inne, za pastwiska wzięte, narachowawszy za sobą łańcuchów 20 albo sążni 200, stanęliśmy pod błotem, czyli jeziorem małym, i tam dla pamiętki znaku granicznego kopiec usypany jest.

72do Nieodmieniając duktu, na wschód zimowy postępowaliśmy przez błoto małe i uszedłszy łańcuchów 20 4/10, czyli sążni 204, kopcem granica stwierdzona została.

73^{tio} Jeszcze dalej na wschód zimowy przez błoto, czyli Jezioro Wielkie, od mieszczan buskich, a zaś przez błoto Mszaniec od gromady stronibabskiej zwane idąc, uciągnawszy za sobą łańcuchów 11 albo sążni 110, na tymże błocie kopiec wyrżnięty jest.

74to Od tego przez Błoto Wielkie, czyli jak gromada stronibabska nazywa przez Mszaniec, nic nie odmieniając na wschód zimowy postępowania, jako najprościej sążni 87 namierzywszy, dla skłaniającego się duktu ku wschodowi letniemu, kopcem granica wzmocniona.

75to A tak już nachyliwszy ku wschodowi letniemu o sążni 103, blisko krzaków brzozonych więcej jak innych za żądaniem prowadzących mieszczan kopiec graniczny stanął.

76to Skąd przez dopiero wspomniane krzaki brzozone i inne na wschód letni postępując i łańcuchów 10 lub sążni 100 uszedłszy, w tychże krzakach urządzeniem kopca granica odznaczona.

77mo I od tego dalej tymi krzakami brzozowymi na wschód letni łańcuchów 21 6/10, czyli sążni 216, narachowawszy, ku większej pamiętce granicy kopiec usypany został.

78vo Jednymże na wschód letni duktem jak najprościej pomykając i mierząc, uszedłszy łańcuchów 10, czyli sążni 100, kopcem granica jest utwierdzona.

79no Tymże nieodmiennym postępowaniem na wschód letni łańcuchów 9 albo sążni 90 urachowawszy, z przyczyny sposobnego miejsca umieszczenia kopca graniczny stanął kopiec.

80 Dalej za tąż na wschód letni prowadzącą linią łańcuchów 10 albo sążni 100 postąpiwszy, przychylając się do żądania prowadzących mieszczan, kopiec umieszczony jest.

81mo Od dopiero usypanego kopca podobnież na wschód letni sążni 19 postąpiwszy, na między Marcina Małkiewicza, mieszczanina z przedmieścia Lipiboki, i Imć Pana Jana Fryderyka Preschla kopiec na początku granicznego znaku usypany został.

82do Jeszcze na wschód letni gruntem dopiero wspomnianego Imć Pana Preschla sążni 100 narachowawszy, na drugiej między tegoż gruntu od między Tomasza Borowskiego kopiec ustanowiony.

83^{tio} Ruszywszy tąż na wschód prowadzącą linią odległością łańcuchów 8 albo sążni 80 od dopiero wspomnianego kopca, wstrzymaliśmy się przy łozach na rudce będących, przy której rudce i łozach kopcem odznaczona granica.

84to Ponad też rudkę i łoży na teźże urosłe jednymże na wschód letni duktem sążni 97 za sobą narachowawszy, dla zwracającego przeciwnie ku północy duktu kopiec usypany był.

85to I już od dopiero usypanego kopca jakoby pomiędzy wschód i północ postępując, więcej jednak na wschód letni patrząc, sążni 100 uciągnawszy, kopcem granica odznaczona.

86to Dalej przez uroczysko Rokszyn na wschód letni, jak [i] na północ poglądnąjąc i sążni 148 uszedłszy, kopiec graniczny urządzony.

87mo A stąd przykro na północ zwróciwszy, przyszliliśmy po umierzeniu sążni 80 do drogi z Buska do Humnisk idącej, gdzie się schodzą trzy ściany[:] buska, stronibabska i humniska, i tam usypane są kopce dwa. A tu uzalili się mieszczanie buscy [z] przedmieścia Lipiboki o zabranie i osypanie kopcami skotni dla wygonu bydła z dawna będącej, tudzież o zabranie i odznaczenie kopcami pastwiska, łąk, a bardziej terebieży i krzaków przez gromadę stronibabską, do Państwa Kraśnieńskiego należącą, które to grunty nie tylko z dawna do Buska należały i należą, lecz i do Buska tak przez geometrę przy mierzeniu krzaków wraz ze wszystkim tąż samą linią, którą terażniejsze odznaczenie nastąpiło, mierzone były, jako też w tychże krzakach łąki przez plenipotentą odmierzone, i to wszystko wraz z pożytkiem fasonowanym w protokół pomiarowy wciągnięty zostało, który to cała peryferia wynosi podług osobnej tabeli 197 morgów i 338 [kwadratowych] sążni, a tak stanęliśmy na koniec na tym samym miejscu, skąd oznaczenie niniejszej granicy zaczęliśmy.

Tym tedy sposobem, gdy obeszliliśmy cały graniczny obchód miasta Buska i opisanie onych w 87 kategoriach podług okoliczności gruntowych częścią dobrowolnie, częścią z przyznania i wzajemnego zgodzenia się stron tyjących się wiernie określiliśmy, i tychże akt opisanie okoliczności granicznych w głos czytany był, zamknawszy te dla lepszej wiary i pewnego w każdym czasie dowodu, własnych rąk swoich podpisem stwierdzamy. Co działo się w Busku, na granicy dnia 5^{go} 9^{bris} roku 1788^{go}.

Carolus Siła de Nowicki (—), dominii Busk pl[enipotenti]

Z Buska[:] Aleksander Czuczman (+), Piotr Żołnierczuk (+), Fedory Chronio (+), Wawrzyniec Jakubczyński (+), Jan Franciszkiewicz (+), Jędrzej Bocian (+), Jakub Żelechowski (+), Wojciech Podhalicz (+), Wojciech Żelechowski (+), Wojciech Gajewski (+)

Z Wierzbłan[:] Stefan Bedry (+), Stefan Łuciow (+), Stanisław Trojan (+), Stanisław Łos (+), Tymko Czuczman (+), Lesko Czuczman (+)

Z Humnisk[:] Iwan Fedkow (+), Wasyl Petrow (+), Maksym Malicki (+), Fedko Petrow (+), Oleksa Wronowski (+), Daniło Krzak (+)

Z Jabłonówki[:] Hrycko Dmitruk (+), Petro Wowk (+), Wasyl Kupiak (+), Mikita Prychudko (+), Fedko Berbeka (+), Tymko Boyko (+)

Z Lanerówki[:] Hawryło Bojko (+), Fedko Bojko (+), Michał Brogowski (+), Wawrzko Brogowski (+)

Z Pobużan[:] Pawło Semczuk (+), Pawło Łoś (+), Stefan Romaniuk (+), Petro Grodziewicz (+), Stefan Romaniuk (+), Wasyl Romaniuk (+), Stefan Taraban (+)

Od Stronibab[:] Nie naruszając autentycznych dokumentów granic stronibabskich, to opisanie stwierdzam. Walenty Kozłowski (—), Fedko Pojtolak, wójt (+), Łuko Mykitow, przy[siężny] (+), Iwan Mykitow, deputo[wany] (+), Hryńko Procykow, deputo[wanny] (+), Iwan Rybiński, deputo[wanny] (+)

^dGraniczne opisanie^d

miasta Buska razem z przedmieściami, jako to lipibockim, długo- i krótko-
strońskim, Wolanami, Podzamczem i Niemieckim Bokiem, do tegoż przy-
ległymi, które mocą rozporządzenia przez Prześwie[tną] C[esarsk]o-K[ró-
lewsk]ą Urbarialną Subkomisję, przez cyrkularz *de dat[o]* 18 września [1]786
obwieszzonego, za poprzedzającym wokoło graniczących osiadłości, a mia-
nowicie państw, tudzież gruntowych zwierzchności o przytomność gromadz-
kiej starszyzny, ludzi wiadomych granicy i własnych plenipotentów obwiesz-
czeniem, pod dniem dzisiejszym w sposób następujący do skutku przeprowa-
dzone zostało.

Przytomne graniczące miasto składa się [z] w około siebie będących sze-
ściu przedmieść, jako [to:] Lipiboki, Długa i Krótka Strona, Wolany, Podzam-
cze i Niemiecki Bok, które graniczy ^dna wschód^d z Starymi Wierzblanami alias
Czuczmanami, Państwa Buskiego; ^dna południe^d z wsią Stronibaby, Państwa
Kraśniańskiego, i tąż wsią Krasne; ^dna zachód^d z wsią Żuratynem i Kupczem,
Państwa Kozłowskiego, tudzież Lanerówką i Pobużanami, Państwa Buskiego;
^dna północ^d z Jabłonówką i Wierzblanami, tegoż Państwa Buskiego.

Dziedzice pomienionego miasta razem z przedmieściami, mieszczanie
i obywatele buscy, a to na mocy przywilejów najjaśniejszych królów polskich
sobie nadanych i coraz w późniejsze lata, a osobliwie na ostatek przez najja-
śniejszego Stanisława Augusta w roku 1765 aprobowanych, chcąc nakazane
od zwierzchności urbarialnej opisanie granic jak najzupełniej skutecznie,
a tym samym dziedzictwa swojego granice w potomne czasy zabezpieczyć,
rekwirowali wokoło stykające się sąsiedztwa, aby na ten urzędownie nakazany
akt granicznego opisania właściciele dziedziczeni lub pod jakim bądź tytułem
prawni posesorowie, albo specjaliści pełnomocnicy wraz z starszyzną gromad,
a mianowicie z ludźmi okoliczności granicznych dowodnie wiadomymi,
a to ku wzajemnej dla nich w tej mierze uczynności, na grunt i miejsce Rudka
zwane, od rzeki Bugu (skąd od ściany wsi Stronibaby a przedmieściem Lipi-
boki zwanym wyż rzeczeni mieszczanie buscy i swoich części terminum a quo
stanowili) przybyć nie odmówili, a że od tejże ściany tak gromada stronibab-
ska, a mianowicie onej starszyzna i wiadomi granicy ludzie, jako też od Pań-
stwa Buskiego podobnież na miejscu granicy nikt wcale po zaniesionych re-
kwizycjach nie znajdował się. Dla dopełnienia przepisów od Prześw[ietnej]
Subkomisji Urbarialnej wypadłych przy dokumentach oczywistą granicę oka-
zujących bez przytomności nie stawających [się] stron dnia 18 sierpnia [1]788
roku toż opisanie graniczne rozpoczęli, a to naprzód przedmieścia Lipiboki
zwanego.

I

Ściana od wsi Stronibab do Państwa Krasne

1mo Stanąwszy przy rzece Bugu, na Rudce, która przez pół do miasta Buska, przedmieścia lipibockiego, a przez pół do wsi Stronibaby, Państwa Kraśnieńskiego, należy, postanowiwszy terminum a quo, obróciliśmy się na północ i namierzywszy sążni 15, zastanowiliśmy się za drogą, która prowadzi z Buska do Białego Kamienia, przy łanie Papierzański nazwanym, jak czynili mieszczanie buscy dawniej, do mieszczan należącym, a teraz w używaniu Państwa Buskiego będącym, a lubo przypadało sypanie kopca wpośród samej rudki, tu jednak dla dłuższego tego kopca zakonserwowania pod pomienionym łanem, Papierzański teraz nazwanym, nad samą rudką kopiec pierwszy długości sążni dwa, wysokości sążni 2 1/2 usypać rozkazaliśmy. Od którego

2do Dalej na północ tąż rudką, mając w prawej ręce blisko rudki grunty orne gromady stronibabskiej, w lewej zaś łan dopiero wspomniany Papierzański, przez Państwo Buskie używany, a narachowawszy za sobą sążni 188, wstrzymaliśmy się przy skotni z dawna będącej i transakcją pewną sprzedaży od sławetnej Agnieszki Rychlikowej, wdowy, na rzecz i osoby sławetnych Bazylego Czuczmana i Teodozji, małżonki, przed aktami miejskimi magdeburskimi buskimi dnia dziewiątego miesiąca września w roku 1788⁸⁰ nastąpioną objaśnionej, gdzie także ku pamiętce wieczystej granicy kopiec drugi stanął, a stąd

3^{io} Udawszy się na wschód tąż skotnią, trzymającą w sobie sążni miernicznych 18, pomiędzy grunty orne z prawej gromady stronibabskiej, do Państwa Kraśnieńskiego należącej, z lewej zaś dopiero wspomnianego Bazylego Czuczmana, mieszczanina buskiego, mając przed sobą wyżej rzeczoną, w roku [1]788 nastąpioną wieczystą sprzedażą transakcją miedzę od skotni aż do błota i za błotem ukazującą, uszedłszy sobie jako najprościej o sążni sto jedenaście, nie dochodząc krzaków brzozowych, osikowych i innych, tak do przedmieścia Lipiboki zwanego po lewej, jako też do wsi Stronibaby po prawej należących, kopcem trzecim granicę oznaczywszy. Dalej

4to Na wschód postępowaliśmy przez te krzaki brzozowe, osikowe i inne, za pastwisko wzięte, a naliczywszy za sobą sążni 200, stanęliśmy przed błotem, czyli jeziorem małym, a i tam dla pamiętki znaku granicznego kopiec czwarty umieszczony jest i jeszcze

5to Nie odmieniając duktu, na wschód zimowy postępowaliśmy przez to błoto małe i uszedłszy o sążni 204, kopcem piątym granica stwierdzona została, a tak

6to Jeszcze dalej jednymże duktem na wschód zimowy przez błoto, czyli Jezioro Wielkie, od mieszczan buskich, a zaś przez błoto Mszaniec od gromady stronibabskiej zwane idąc i mierząc, narachowawszy za sobą sążni 110, na tymże błocie kopiec szósty wyróżniliśmy, a od tego

7mo ^d Przez Błoto Wielkie, czyli jak gromada stronibabska uznaje Mszaniec, nic nie odmieniając^d duktu na wschód zimowy, jako najprościej sążni 87 na-

mierzywszy, dla skłaniającego się nieco duktowi ku wschodowi letniemu kopcem siódmym granicę wzmocniliśmy. A tak

8vo Już nachyliwszy się ku wschodowi letniemu o sążni 103, blisko krzaków brzozowych więcej jak innych za żądaniem prowadzących mieszczan buskich kopiec ósmy graniczny stanął, skąd

9no Przez dopiero wspomniane krzaki brzozowe i inne na wschód letni postępując i sążni 100 uszedłszy, w tychże krzakach usypaniem kopca granicznego dziewiątego granica oznaczyła się. I od tego

10mo Dalej tymiż krzakami brzozowymi na wschód letni sążni 216 narachowawszy, ku większej pamiętce granicy kopiec dziesiąty usypany został, od którego

11mo Jednymże na wschód letni duktem jako najprościej idąc i mierząc, uszedłszy sążni 100, kopcem jedenastym granicę utwierdziwszy, tymże

12mo Tymże nieodmiennym duktem wschód letni przed sobą mając, sążni 90 naliczywszy, z przyczyny sposobnego miejsca umieszczenia kopca dwunasty graniczny stanął kopiec, a i dalej

13to Za tą na wschód letni prowadzącą linią sążni 100 narachowawszy, przychylając się do żądania prowadzących mieszczan, kopiec trzynasty umieszczony jest, od tego zaś

14to Dopiero usypanego kopca podobnie na wschód letni sążni 19 postąpiwszy, na między sławetnego Marcina Małkiewicza, z przedmieścia lipibockiego mieszczanina, i Imć Pana Jana Fryderyka Preszła kopiec czternasty na pamiętkę granicznego znaku usypawszy, jeszcze

15to Na wschód letni gruntem dopiero wspomnianego Imć Pana Preszła sążni 100 narachowawszy, na drugiej między tegoż gruntu, od między Tomasza Bornoskiego, kopiec piętnasty ustanowiliśmy, a stąd

16to Ruszywszy się też na wschód prowadzącą linią, odległości od dopiero usypanego kopca sążni 80, wstrzymaliśmy się przy łożach, w których (lubo terażniejsze lato i pora obchodzenia dosyć nad inne poprzedniejsze lata suche okazały się) woda widziana była, na którym miejscu mieszczanie buscy złożywszy dokument, czyli dekret przez Najjaśniejszego Zygmunta Augusta, króla polskiego, między mieszczanami buskimi jako powodami z jednej, a J[aśniej] W[ielmoż]nym Łukaszem hrabią Górką, pod ten czas starostą buskim, jako pozwanym z drugiej strony na sejmie walnym piotrzkowskim, w piątek po święcie świętej Agnieszki najpierwszy w roku 1559^{ym}, już na mocy poprzedniejszych tegoż Najjaśniejszego Zygmunta Augusta, króla polskiego, antecesorów, królów polskich dekretów, jako to pierwszego w Krakowie na sejmie walnym, w piątek przed świętym Wojciechem następujący roku 1543, powtórnego zaś w Piotrkowie, po niedzieli ...^b roku 1544 nastąpionych zapadły i z akt warszawskich Metryki Koronnej dnia 7^{go} miesiąca stycznia 1780 roku wydany, a do akt grodzkich lwowskich we czwartek, po niedzieli ...^b, to jest dnia 16^{go} miesiąca marca roku tegoż 1780 sposobem oblaty przeniesione. Dopiero rzeczony łoży, przy których stanęliśmy, uznawali być rzeką Młodawą, a bardziej końcem teje rzeki Młodawy, która przez Rudkę Wielką

wpada w Słotwinę rzekę, jakowoż i oczywiście też graniczących uznawanie mieszczan okazywało się. Nadto ciż mieszczanie graniczący w czasie potrzeby oświadczały się uznaniem postronnych ludzi albo li też świadkami dowodzić, więc i w tym miejscu, mając wyżej wspomniane najjaśniejszych monarchów polskich dekrety, znakiem jasnego opisanej granicy dla wieczystej pamiętki terażniejszego obchodzenia kopiec graniczny szesnasty we wszystkim pierwszemu podobny postanowiwszy, dalej

17mo Ponad też rzekę Młodawę i łoży, na teżże urosłe, jednymże na wschód letni duktem, sążni 97 za sobą narachowawszy, dla zwracającego się nieco od wschodu na północ duktu kopcem siedemnastym granicę okazaliśmy, i już 18vo Od dopiero usypanego kopca jakoby pomiędzy wschód i północ postępując, więcej jednak na sam wschód letni patrząc, sążni 100 naliczywszy, kopiec osiemnasty wysypawszy, dalej

19no Przez uroczysko Rokszyn jeszcze więcej na wschód letni jak na północ poglądając, mierząc i licząc, sążni 148 uszedłszy, kopiec graniczny dziewiętnasty stanął, a stąd

20mo Przykro ku wschodowi zimowemu nachyliwszy się i sążni 35 za sobą wymierzonych narachowawszy, kopiec dwudziesty, gdzie już ściana wsi Stronibaby, do Państwa Kraśniańskiego należąca, swój koniec bierze, umieścić nie omieszkaliśmy. A tu użalili się mieszczanie buscy przedmieścia lipibockiego o zabranie i osypanie kopcami skotni dla wygonu bydła z dawna będącej, tudzież o przywłaszczenie pastwiska i łąk, a bardziej terebieży przez gromadę stronibabską, do Państwa Kraśniańskiego należąca, których to skotni, pastwiska i terebieży cała peryferia zawiera w sobie morgów ...^b sążni miernicznych. Którego zabranego gruntu wielość jako w tabeli pod lit[erą] A zapisawszy.

II

Ściana druga tegoż przedmieścia lipibockiego od Starych Wierzbian, czyli Czuczmanów

21mo Przechodziliśmy drożynę na sianożęci i do wsi Humniska, do Państwa Buskiego należącej, z przedmieścia lipibockiego wychodzącej (gdzie także mieszczanie buscy rzeczzonego dopiero przedmieścia lipibockiego przypołożonych jako wyżej przy §16 dekretach próbowali, iż grunty powtórzonego przedmieścia lipibockiego równo ciągną się i przy samej rzece Młodawie swój koniec mają, a zatem wnosili, iż sianożęci Wiel[możnego] Imć księdza Kazimierza Domańskiego, proboszcza buskiego, tudzież łąny przez Państwo Buskie używane nienależycie są, albowiem grunty miejskie na mocy wspomnianych dekretów od osiedlisk przez inne uroczysko i przez samo uroczysko Rokszyn aż do przyrzczonej rzeki Młodawy rozciągają się, przez co sianożęci przez W[ielmożnego] Imć księdza proboszcza, grunty zaś, czyli łąny orne przez Państwo Buskie posiadane podług wychodzących ćwierci miejskich, do samych mieszczan należą, której kwestii peryferię zawierającą w sobie morgów ...^b i sążni tabela pod lit[erą] B okaże). Postępowaliśmy

dalej na północ i narachowawszy za sobą sążni 157 kopcem dwudziestym pierwszym, nad samą Młodawą usypanym, granicę oznaczyliśmy, od którego

22do Dopiero usypanego kopca w szerokości o sążni 277 zaczyna się używanie przez samo Państwo Buskie, które podług tychże dekretów jako w §§ 16 i 21 do mieszczan buskich należą, odmierzywszy z nachyleniem się ku północy sążni 90, kopiec dwudziesty drugi usypaliśmy i jeszcze

23^{tio} Z tymże ku północy nachyleniem się mierząc i licząc sążni 104, nad tąż rzeką Młodawą kopiec dwudziesty trzeci stanął, a jeszcze

24to Dalej ponad przerzeczoną rzekę Młodawę ku północy sążni 100 narachowawszy, kopcem dwudziestym czwartym granicę umocniwszy

25° Nie odmieniając duktu ku północy, uszedłszy podobnie o sążni 100, dla pamiątki znaku granicznego kopiec dwudziesty piąty wyróżnąc rozkazawszy, dalej

26to Jeszcze na północ od usypanego kopca sążni 100 uszedłszy, przy nieraz wspomnianej rzece Młodawie kopiec dwudziesty szósty umieszczony, i od tego

27mo Równie się ku północy mając, nie odstępując meatu[s] po tyle razy powtórzonej rzeczki Młodawy, namierzywszy sążni 100, dla zwracającego się nieco duktu ku zachodowi letniemu kopiec dwudziesty siódmy postanowiliśmy, i już

28vo Skłoniwszy się nieco ku zachodowi letniemu, postąpiliśmy, gdzie przyszliśmy do rudki Wielka zwanej, która ciągnie się razem z Młodawą do rzeczki Słotwiny, do którego miejsca pomienionej rudki znachodzi się w używaniu Państwa Buskiego, tak gruntu ornego, jako i sianożęci, od kopca dwudziestego drugiego morgów ...^b sążni miernicznych ...^b, jako w tabeli pod lit[erą] B, przy której to rudce kopcem dwudziestym ósmym granica oznaczona, od którego

29no Ponad tąż dopiero opisaną rudkę razem z rzeką Młodawą złączoną pomiędzy zachód letni a północ postępując, więcej się jednak ku północy mając, narachowawszy sążni 150, kopiec dwudziesty dziewiąty usypany jest, a od tego

30mo Na północ sążni 242 odległości od dopiero usypanego kopca namierzyszy, nad tąż rudką, ponad którą się teraz idzie, kopiec graniczny trzydziesty umieściwszy, dalej

31mo Postąpiliśmy ku północy o sążni 70, gdzie od kopca 29° usypanie przez Wołochów, do Państwa Buskiego należących, w końcu ćwierci mieszczan buskich niejakich kawałków pola ornego, tudzież sianożęci, pod te pola do Rudki wychodzących, a w granicach mieszczan przedmieścia lipibockiego, jako już tyle razy powtórzone dekrety w §§ 16 i 21 świadczą, swój koniec bierze przy między sławetnego Wawrzyńca Jakupczyńskiego, mieszczanina buskiego, granica kopcem trzydziestym pierwszym stwierdzona, którego to usypanego przez Wołochów gruntu i sianożęci, podług wyrachowanej tabeli pod lit[erą] C okazuje się morgów ...^b sążni miernicznych ...^b, a stąd

32do Nie mając już żadnego w [s]przecznym używaniu gruntu, na wschód sążni 50 postąpiwszy, na znak wieczystej granicy przy tejże rudce kopiec stanął, od którego

33^{uo} Pomędzy północ i wschód letni łąz rudką z Młodawą połączoną idąc i mierząc, narachowawszy za sobą sążni 160, przyszliliśmy do rzeki Słotwiny, w którą ta rudka, którą dopiero postępowaliśmy, razem z rzeczką Młodawą wpada, gdzie kopiec trzydziesty trzeci ustanowiony, i w tym [miejscu] z przyczyny, że na mokrym miejscu sypanie onego przypadło, palów trzy dębowych w kopiec rozkazawszy. Udaliśmy się ponad łąz rzekę Słotwinę, na zachód prowadzącą, i szliśmy za meatem [sic!] tejże rzeki, który meat[us] wspomnianej rzeki Słotwiny, że nieco wężyka prowadzi, staraniem było jednak ile możliwości prostego postępowania. A tak namierzywszy sążni 1340, stanęliśmy przy pasiece sławetnego Teodora Czuczmana, byłego burmistrza magistratu buskiego, gdzie już same osiedliska mieszczan buskich [z] przedmieścia lipibockiego ponad staw, Miejski zwany (i że jest rzeczywiście miejski przez dekret Najjaśniejszego Zygmunta, króla polskiego, między Jaśnie Wielmożnym Andrzejem Górką, kasztelanem poznańskim i pod ten czas starostą buskim, powodem, z jednej, a rajcami miasta Buska i całym mieszczan i przedmieszczan pospółstwem pozwanymi z drugiej strony, w Krakowie na sejmie walnym, w piątek przed Świętym Wojciechem najbliższy tysiąc pięćset czterdziestego trzeciego roku zapadły i w aktach grodzkich lwowskich dnia 16 miesiąca marca roku 1780 zaoblatowany) okazany ciągną się i umieszczone zostają, tego przedmieścia obchodzenie graniczne zakończyliśmy.

Przedmieście długostrońskie

III

Ściana od wsi Wierzblany do Państwa Buskiego

1mo Już więc po zakończonym zupełnie obchodzeniu granicznym przedmieścia lipibockiego stanęliśmy przy drugiej stronie rzeki Słotwiny, w którą to rzekę Słotwinę, jak wyżej się powiedziało, wpada rzeczką Młodawa, a tu na fundamencie dekretu przez Najjaśniejszego Pana Zygmunta, króla polskiego, między mieszczanami buskimi, powodami, z jednej, a J[asnie] W[ielmo]żnym Łukaszem hrabią Górką, pod ten czas starostą buskim, pozwanym, z drugiej strony na sejmie walnym piotrkowskim, w piątek po święcie świętej Agnieszki najpierwszej w roku 1559, już na mocy poprzedniejszych dekretów, jak wyżej w ścianie pierwszej, w § 16 co do aktu i daty specyfikowanych nastąpionych zapadłego i w aktach grodzkich lwowskich we czwartek po niedzieli ...^b, to jest dnia 16 miesiąca marca roku 1780 zaoblatowanego, mienili być mieszczanie buscy gruntami przez niegdy[ś] Miękińskiego odebranie, a zaś sobie dopiero wspomnianym dekretem razem z zasiewami zimowymi zasądzonymi, co jasno z przyczyny następujących starych w tymże najprostszym dukcie kopców niżej opisanych okazu-

je się: a tak w przytomności sławetnych Jana Leniszewskiego, burmistrza, Daniela Kopija, Jana Cieślaka, Macieja Wdowikowskiego, Michała Czabaja, Jana Franciszkiewicza, miasta pospólstwa plenipotenta, Tomasza Mędrkiewicza, Jana Dunikowskiego, Michała Kopija, Grzegorza Ohurczaka, Bazylego Krużyńskiego, Gabriela Popławskiego, Hrehorego Putnicy, Jakima Brylińskiego, Wojciecha Brylińskiego, Jędrzeja Dawidowskiego, Tomasza Olejnika, Tomasza Kopija z pospólstwa buskiego, Wojciecha i Tomasza Małkiewiczów, Jana Kąkolewskiego z jurydyki probostwa buskiego, odmierzywszy od terazniejszego używania szerokości sążni 174, za poprzedzającą tychże zgromadzonych osób (jako od swoich antecesorów tudzież różnych obcych ludzi słyszeli, iż to te grunty przez niegdy[ś] Miękińskiego zabrane były) złożoną relacją terminum a quo zostawiwszy i kopiec nad samą rzeką Słotwiną pierwszy usypawszy.

2do Ruszyliśmy się na północ pomiędzy grunty orne, mając cokolwiek jest po lewej do Buska, co zaś po prawej do Wierzblan, i przyszliliśmy do drożyny [z] Buska do Humnisk dla bliższego przejazdu uczynioną, przez którą przeszedłszy, narachowaliśmy za sobą sążni 93, gdzie także kopiec drugi umieściliśmy, od którego

3^{uo} Dalej na północ jako najprościej idąc i mierząc, sążni 100 naliczywszy, kopiec trzeci dla pamiątki znaku granicznego postanowiliśmy, i jeszcze

4to Nie odmieniając duktu na północ prowadzącego, uszedłszy o sążni 60, przechodziliśmy rów Grabarski zwany, przez środek gruntów ornych miejskich buskich rżnięty, który przeszedłszy, postąpiwszy dalej na sążni 40, co uczyni od usypanego kopca sążni 100, kopiec czwarty wyrżnięty jest, a dalej

5to Jednymże na północ duktem postępowaliśmy tak pomiędzy grunty, jako też krzaki brzozowe i osikowe, jakoby od rzeki Słotwiny do gościńca brodzkiego ciągnące się, o sążni 102, gdzie w tychże krzakach kopiec piąty stanął, skąd

6to Podobnie na północ sążni 88 postąpiwszy, kopiec szósty, we wszystkim pierwszymu podobny, to jest długości sążni miernicznych 2, wysokości zaś takich takichże sążni 2 1/2, umieściwszy, zaś

7mo Linią na północ zmierzaliśmy odległości od dopiero usypanego kopca sążni 130 i doszedłszy gościńca publicznego brodzkiego, przy tymże samym gościńcu, na między między gruntami ornymi będącej, kopiec siódmy na pamiątkę obchodzenia granicznego usypać rozkazaliśmy, a tu

8vo Przeszedłszy gościniec rzeczony publiczny z Buska do Brodów i nawzajem prowadzący, szliśmy dalej na północ pomiędzy grunty orne, a narachowawszy za sobą sążni 66, doszliśmy kopca starego, przy którym wstrzymawszy się, powtórny świeżo usypanym kopcem ósmym granica umocniona została, od tego

9no Dopiero usypanego kopca dalej na północ przez krzaki łożowe nad Rokitną, rzeką, będące, Dworzysko Miękińskiego zwane, przyszedłszy do pasieki Stanisława Trojana, poddanego Państwa Buskiego, gdzie dla znaku granicy kopiec dziewiąty postawiwszy.

10mo Szliśmy dalej przez pasiekę dopiero wspomnianego Stanisława Trojana, doszliśmy do rzeki Rokitna zwanej, która rzeka podczas lat suchych wysychać zwykła, jako i w terażniejszym obchodzeniu granicznym wyschła, przechodziliśmy, gdzie blisko tejże rzeki widziane były sadzawek znaki z dawna będących, a narachowawszy za sobą sążni 70, wstrzymaliśmy się przy kopcu starym, różnym chrustem na równym, przy którym blisko znajduje się pomieszkanie wspomnianego Stanisława Trojana, dla dopilnowania pasieki umieszczone, przy którym starym kopcu około jabłonki i dąbka małego kopcem dziesiątym, świeżo usypanym, granicę umocniliśmy, a i od tego

11mo Jeszcze na północ przez grunty orne sążni 104 postąpiwszy, na polu ornym przez Jana Trojana, poddanego Buskiego Państwa, używanym, kopiec jedenasty stanął, skąd

12do Naprzód przez grunty orne, dalej sianożęciami, czyli terebiezami, podobnie na północ sążni miernicznych 200 uszedłszy, na sianożęci przez Stanisława Trojana teraz używanej kopcem dwunastym granicę okazawszy.

13^{tio} Mieliśmy się tąż samą na północ prowadzącą linią często przez łozy gęste, często przez sianożęci wykarczowane i narachowawszy sążni 370, stanęliśmy przy kopcu starym, o którym mieszczanie buscy (teraz granicząc) [czynią] wzmiankę, iż ten kopiec Trojan Stary, poddany Państwa Buskiego, zaczął był rozrzucać, a gdy postrzeżony został, od dalszego rozrzucania wstrzymał się. Który to kopiec już i gromada wierzblańska, czyli Państwo Buskie, za prawdziwy graniczny zdała się przyjąć, przy którym to dawnym kopcu świeżo drugi kopiec, trzynasty, usypać rozkazawszy i grunt orny, pastwiska, sianożęci, czyli terebieże, w używaniu Państwa Buskiego podług tabeli pod lit[erą] D wykalkulowawszy.

14to Ruszyliśmy dalej podobnie na północ, odległości sążni 130, terebiezami, czyli sianożęciami, na pastwisku mieszczan buskich poczynionymi, już bez kontrowersji będącymi, kopiec 14 na znak granicy umieszczony jest, a stąd

15to Dalej tymże pastwiskiem na północ postępując, narachowawszy za sobą sążni 226, kopcem 15 granicę utwierdziwszy.

^dGraniczne opisanie^d

części W[ielmożneg]o Imć Pana Jana Fryderyka Preszla, w Busku, w cyrku-le brodzkim będącej, na przedmieściu Lipiboki zwanym leżącej, Uchaczyzna mianowanej, od drogi przez to przedmieście idącej aż do granicy wsi Stronibaby, do Państwa Krasne należącej, przytykającej, od końca rzeki Młodawy rozciągającej się, na mocy nadanych przepisów, a osobliwie cyrkularza pod d[niem] 16 7^{bris} [1]787 wypadłego sporządzone

Przytomna część leży, czyli graniczy jako to[:]

na wschód idąc od północy miedzą Tomasza Borowskiego, obywatela buskiego, na południe ku zachodowi zimowemu ze wsią Stronibabami,

na zachód z miedzą Marcina Małkiewicza, obywatela buskiego,
na północ przytyka do miedzy wspomnianego Tomasza Borowskiego.

Dziedzic pomienionej części Jan Fryderyk Preszel chcąc nakazane od zwierzchności urbarialnej opisanie granic jak najzupełniej skutecznie, a tym samym dziedzictwa swego granice zabezpieczyć, przyzwał o miedzę mieszkających i do gruntu stykających się i naprzód na sianożęci do wsi Stronibaby przytykającej zgromadzili się, to jest[:]

W[ielmożny] Imć Pan Jan Fryderyk Preszel,
razem Paweł Bielecki, Michał Kuczyński, obywatele przedmieścia Lipiboki,
Tomasz Borowski od miedzy swojej,
Marcin Małkiewicz od miedzy swojej.

Gdy tedy my wyżej opisanym sposobem zgromadzeni i na miejscu pomienionej sianożęci do wsi Stronibaby przytykającej, tak o granicy, jako o miedzach w szczególności, niemniej o wszystkich okolicznościach w powszechności praeliminariae umawialiśmy się, jednomyślnie postanowiliśmy, ażeby takowe obchodzenie i opisanie graniczne od miedzy Tomasza Borowskiego przy granicy wsi Stronibaby dawnym używaniem swój początek wzięło. A tak naprzód

I

Stanąwszy przy dopiero rzeczonej miedzy Tomasza Borowskiego, jako najprościej patrząc do końca rzeki Młodawa zwanej, za dobrowolnym ugodzeniem się kopiec długości łokci sześć i wysokości podobnie łokci sześć umieszczony został, od którego

II

Najprostszym duktem na zachód zimowy obróciwszy się, narachowawszy za sobą łańcuchów 10, czyli sążni 100, wstrzymaliśmy się przy miedzy Marcina Małkiewicza, przy której podobnej długości i wysokości, jako i pierwszy kopiec, usypany kopiec drugi, a od tego

III

Wzięliśmy drogę naszą przez sianożęć krzakami brzozowymi łożowymi i nieco dębowymi zarosłą ku północy i starając się o jak najprostsze poprzez miedzę wspomnianego Marcina Małkiewicza postępowanie, namierzywszy łańcuchów 26 albo sążni 260, nie dochodząc błota Iwanów Ogród zwanego, gdzie podobnie znalazło się szerokości sążni 100, na znak pamiętki granicznej tak od miedzy Marcina Małkiewicza, jak i też od miedzy Tomasza Borowskiego zabite pole n[umer]o 1mo, skąd

IV

Pomiędzy północ i zachód letni miedzą za prowadzącymi idąc, naliczywszy łańcuchów 25 8/10, dla skłaniającego na zachód dalszego duktu przy terebieży Marcina Małkiewicza wiechę dużą brzozową wkopać rozkazaliśmy, a tu

V

Skłoniwszy się na zachód letni, szliśmy przez krzaki różne pierwszym jako w § 3^{cim} podobne i przechodziliśmy drogę Semenowa zwaną, z Buska do Humnisk i na Rokszyn, uroczysko do wsi Zakamorze, i dalej prowadzącą, a uszedłszy o łańcuchów 32, czyli sążni 320, palów dwa pod n[ume]rem 2, jeden od krzaków i między Marcina Małkiewicza, drugi zaś na miedzy za terebieżą W[ielmożnego] Imć Pana Preszła, przy polu Tomasza Borowskiego, zabitych jest, i dalej

VI

Nie odmieniając na zachód duktu, rachując za sobą namierzonych łańcuchów 45 6/10 albo sążni 456, przyszliśmy do rowu Zadnego, który przeszedłszy z obu stron powtórzonych miedz, jako to od południa Marcina Małkiewicza, od północy zaś Tomasza Borowskiego, palów pod n[ume]rem 3 dwa wkopanych zostało, co uczyniwszy

VII

Podobnie na zachód postępując, uszedłszy łańcuchów 32 8/10, czyli sążni 328, wstrzymaliśmy się przy rowie Średnim, i zapisawszy do Zadnego rowu odległość

VIII

Ruszyliśmy się dalej równo na zachód i namierzywszy za sobą łańcuchów 37 3/10 albo sążni 373, stanęliśmy u rowu poprzecznego przy Zagumienkach będącego, a i ten przeszedłszy

IX

Jeszcze dalej postąpiliśmy na zachód poprzez dwór i inne miejscowe budynki o łańcuchów 15 6/10, czyli sążni 156, i już przy samej drodze przez przedmieście Lipiboki zwane ciągnącej się stanęliśmy i tu obchodzenie i opisanie graniczne zakończyliśmy. I gdy tym sposobem podług okoliczności pomienionej części z samego wyznania z obu stron przyległych gruntów właścicieli, tudzież niżej podpisanych prowadzących i granicę ukazujących, stosując się do nadanych przepisów jedynym używaniem, peryferią całej granicy w dziewięciu kategoriach wiernie określiliśmy; niniejszy uroczyscie odprawiony i jeszcze raz w głos czytany akt graniczny zamknawszy, tenże dla lepszej wiary i pewniejszego w każdym czasie dowodu rąk naszych podpisem stwierdzamy. Działo się w Busku, na przedmieściu lipibockim, na gruncie ograniczającym się dnia 28 maja 1788 roku.

Obywatele buscy z przedmieścia Lipiboki[:] Tomasz Borowski (+), Marcin Małkiewicz (+), Paweł Bielecki (+), Michał Kuczyński (+)
Józef Kropiwnicki (—), destynowany plen[ipotent] i mierniczy

Prawidła fasjonowania

Nie zachowały się.

Opisanie gromady miasta Busk

Cyrkuł złoczowski, Państwo Busk, miasto Busk z przedmieściami
Opisanie

zwyczajnych dotąd i na przepisach najwyższych ro[zpo]rządzeń zasadza-
jących się dominikalnych, urbarialnych lub inwentarialnych dochodów [i]
jaka proporcja między terażniejszą powinnością i nową, uniwersalem pod
10 lutego [1789] ustanowioną należytością zachodzi.

Ta gromada jest pod dziedzictwem J[aśnie] W[ielmożnego] Józefa hrabi
Miera, poufnego J[ego] C[esarsko]-K[rólewskiej] M[oś]ci konsyliarza.

§ 1. Co się tyczy tutejszych obywateli, tak w Mieście Starym, w Mieście Nowym
i Jabłonowie, niemniej i na Niemieckim Boku, tudzież i na przedmieściach
Lipiboki, Długa Strona, Krótka Strona, Wolany, Musiłow i Podzamcze miesz-
kających, powinności te w dwojakim tłumaczeniu tu wyłączają się. Albowiem
w tej mierze między tutejszymi obywatelami przedmieść i J[aśnie] W[ielmoż-
nym] Jurystatorem zachodzi spór, niemniej in via iuris decydujący się J[aśnie]
W[ielmożny] Dziedzic stosownie do myśli tutejszemu miastu przywilejów
podług swego tłumaczenia mieszkańców między brzegami rzek Buga i Peł-
tew umieszczonych, nienaruszonych, o opisach pomienionych przywilejów,
w osobliwej najpierwszego pod rokiem 1411 restaurowania po rewolucjach
krajowych, i inne tego miasta w roku 1448 przez śp. Władysława Siemowita,
księcia mazowieckiego, łaskawie nadanego mieszkańcom miasta Buska zo-
stawia, nic nadto od nich dotąd nie żądając ani wymagając. Zaś wszystkich
innych mieszkańców, to jest przedmieszczan lipibockich, długostrońskich,
krótkostrońskich, wolańskich, podzameckich, do powinności pańszczyźnia-
nych i innych podług przyłączonego tu inwentarza pociąga mocą tu pomie-
nionego przywileju dopiero rzeczonym tu przedmieszczaninom za brzegami
rzek Bugu i Pełtewi umieszczonych, uchylając niemniej mierząc, iż takowy
przywilej się na takowych nie rozciąga. Ma tu J[aśnie] W[ielmożny] Dziedzic
i jego własnych poddanych, na jego własnych gruntach osiadłych, bez żadnej
dyskwizycji dorobienia pańszczyzny i uiszczania inwentarskich powinności
obowiązanych, na przysiółkach Musiłow, części po dominikanach, i Podzam-
cze umieszczonych. A zatem dla takowych zachodzących okoliczności oby-
dwóch obowiązków i powinności, tak z mocy przywłaszczonego sobie przez
przedmieszczan przywileju, jako też i z mocy tłumaczonego tegoż przywileju

na powinności inwentarskie, tak opisanie, jako i konsygnacje nastąpią. Bierze się tu najprzód przed się powinność z opisu przywilejów, z których wypisane są obowiązki przy uczynionym prowizorialnym inwentarzu, uczynionym przez J[asnie] W[ielmożnego] Ignacego Bojakowskiego, konsyliarza Jego Ces[arsko]-Król[ewskiej] M[ości] i starostę cyrkułu brodzkiego, pod dniem 9 Juni 1786 roku spisany na gruncie w Busku, podług którego

§ 2. Każdy mieszczanin i przedmieszczanin obligowany jest do statecznego utrzymania i reperacji wszelkich mostów, grobli i dróg umieszczonych w okolicy samego miasta, począwszy od między gruntów długostrońskich aż do między podzameckich mieszkańców na Podzamczu, i z tym wyjątkiem dla wszystkich, iż w najmniejszej potrzebie do tej konieczności ciągly ciąglem, pieszy pieszo, ćwierć gruntu posiadający dni osiem, z pół ćwierci dni 4, a z czwartej części dni dwa, a z ósmej części ćwierci dzień, z szesnastej części zaś, czyli z zagrodka, pół dnia na rok odrobić są obligowani. Gdyby zaś gwałtowana potrzeba przypadła, tedy bez względu na tę określoną ilość każdy by najmniejszy mieszkaniec ile jest potrzeba robić obowiązany bez najmniejszej odwołki. Oprócz tego do skarbu dziedzica każdy posiadacz z jednej ćwierci kr[ajcarów] 5 na rok płaci, z pół ćwierci kr[ajcarów] 2 2/4, zagrodnicy zaś i małych ogródków posiadacze żadnych danin skarbowi dziedzica nie dają. Dotąd są powinności, przy których usiłują się utrzymać mieszczanie i przedmieszczanie miasta Buska, zaś na mocy lustracji pod rokiem 1765 przez J[asnie] W[ielmożnego] hrabiego Strasolda, gubernatora Królestwa Galicji i Lodomerii, sub die 9 novembris 1775 zaaprobowany, a bardziej jeszcze na mocy dekretu J[ego] K[rólewskiej] M[ości] w Krakowie in anvocatione generali za Zygmunta, króla, roku 1543 między J[asnie] W[ielmożnym] Jędrzejem Górką, kasztelanem poznańskim i starostą pod ten czas buskim, i miastem Buskiem ferowanego ad acta grodu buskiego sabato ipso festi sanctae Dorothea Virginis et Martiis anno 1745 per oblatum podanego. J[asnie] W[ielmożny] starosta zostawiając tylko samych mieszkańców umieszczonych, jako się wyżej wymieniało, między korytarzem rzek Bugu i Pełtwi, przy dopiero wyżej tu pod tym § [1] na początku tu wymienionych obowiązkach sobie ma do posłuszeństwa danin i robocizn, jako to[:]

§ 3. Każdy ćwierć gruntu posiadający przedmieszczanin długostroński, krótkostroński, lipibocki i wolański, i podzamecki ciągly ciąglem, pieszy pieszo dzień jeden w tydzień przez rok robi, oprócz tego[:]

- a. kurę jedną lub za nią kr[krajcarów] 7,
- b. jaj sztuk 3 lub za każde 1/6 kr[ajcara]
- c. przędzie motków sześć łokciowych w taśm 20, w nici 24
- d. płaci czynszu 5 kr[ajcarów].

Dwie ćwierci trzymający w dwójnasób uiszczają te powinności, zaś pół ćwierci tylko mieszkający w połowę tylko wymienionych należytości uiszczają mają; zagrodnicy po dniu na miesiąc robić obligowani byli.

§ 4. Mieścili się między dopiero rzeczonymi obywatelami posiadacze gruntów, którzy w miejsce robocizny z ćwierci czynszem f[lorenów] r[eńskich] 6,

z pół ćwierci f[lorenów] r[eńskich] 3 płacili, oprócz tego jako wyżej w proporcji gruntu wymienione należytości uiszczali.

§ 5. Znajdowali się także niejakich ogródków i kawałków pola posiadacze, z których albo f[lorenów] r[eńskich] 1 kr[ajarów] 30 czynszem opłacali się, albo dni 12 pieszych na rok robili. Ponieważ zaś ich te zagrodnicze grunty i kawałki pola takowego przychodu nie przynoszą, żeby przysła urbańska powinność, uniwersałem pod 10 lutego [1789] pozwolona, terażniejszą należytość 12 dni pieszej pańszczyzny w roku przewyższała, jak się to z następującego porównania okaże, zaczym ci poddani do rodzaju chałupników słusznie należą.

§ 6. Ma tu J[aśnie] W[ielmożny] Dziedzic swoich własnych poddanych, na przysiółkach zwanych Musiłów i Podzamcze, jurydykę po dominikanach; pańszczyznę robią pieszy pieszą, ciągły ciągłą, z tą różnicą, iż mieszkańcy na Musiłowie zimą i latem po dni dwa przez rok cały co tydzień robią i z całego gruntu, zaś mieszkańcy po dominikanach latem począwszy od Świę[tego] Wojciecha do [Świętego] Marcina przez niedziel 23 inclusive po dni dwa, zaś od Świę[tego] Marcina aż do Świę[tego] Wojciecha zimą inclusive przez niedziel 29 po dniu jednym robią, więcej nic nie dają.

§ 7. Między tymi mieszkańcami, jako i na przedmieściach na pańskich gruntach mieszkający poddani znajdują [się], którzy umówione czynsze płacą podług konsygnacji.

§ 8. Mieszczą się tu jeszcze niejakich kawałków gruntu posiadacze, którzy umówione płacą czynsze podług konsygnacji. Ponieważ zaś ich zagrodnicze grunty i kawałki pola takowego przychodu nie wydają, żeby przysła urbańska powinność, uniwersałem pod 10 lutego [1789] pozwolona, terażniejszą należytość 12 dni pieszej pańszczyzny w roku przewyższała, jako się to z następującego porównania okaże, zatem ci poddani do rodzaju chałupników słusznie należą.

§ 9. Pomienionych wyżej poddanych po dominikanach obowiązkiem jest bezpłatnie w pobliskie miejsca chodzić z pańskimi ekspedycjami.

§ 10. Ci wszyscy pańscy mieszkańcy obowiązani są drogi, mosty i groble przez ich grunty przechodzące w należytym utrzymywać stanie, i reperacje osobliwiej każdy obligowany jest naprzeciwko swoich gruntów sam drogę, gościniec lwowski ku Ostapkowcom idący przez przedmieście Podzameckie zwane.

§ 11. Mieszne dają Im[ć] proboszczowi swemu, jako się niżej namieni pod swoich §.

§ 12. Od wyżej rzeczonych powinności żadnego mieszkańca wyłączonego tu nie masz.

§ 13. Wójt, asesorów, dwóch ławników, burmistrzów dwóch i w każdym przedmieściu przysiężny jeden, pachołkowie sądową jurysdykcję w mieście utrzymujący, roczną innymi obywatelami powinność uiszczają i tylko od ciężarów publicznych wolnymi są.

§ 14. Poddani katolickiego proboszcza podług ostatnim razem pod rokiem 1788, pod dniem 16 Juli ułożonego i podpisanego przez komisję cyrkularną

inwentarza z gruntów swoich czynsze płacą, jako specyfikacja konsygnacji niesie n[umero] 7. Oprócz tego obowiązkiem ich jest wszelkie łąki, szczególnie tylko do probostwa należące i erekcją zabezpieczone, skosić i skoszone zgromadzić, i zgromadzone do gumna zwieźć i złożyć, do tego jeszcze obligowani są wszelką tak gruntową buską dziesięcinę, jako i z obydwu stron, a do tego buskiego probostwa parafii należących folwarków i Państw do gumna na grunt do folwarku probos[zczows]kiego zwieźć i zwiezione należycie w stogi lub sterty złożyć. Nadto ku wygodzie I[mć] ks[iędza] proboszcza każdy jego poddany obligowany jest w czasie potrzebny w rok fur dwie dREW do jego probos[zczows]kiej rezydencji przywieźć [...]c każdy całego gruntu. Daje kur dwie lub za każdą 7 kr[ajcarów].

Półgruntowy pół tylko tych powinności uiszcza, nadto obligowani są ogrody proboszczowskie zorać, sprawić, materiału na budynki probos[zczows]kie wywieźć, też pobudynki zreperować i płoty wszędzie, jako też i wedle ogrodów opleść. Zagrodnicy obowiązani są ogrody opleść, ople[wi]ć jarzynę wszelką, zebrać i należycie każdą w swoim sposobie urządzić, z kursoriami wszelkimi chodzić i z listami w pobliskie miejsca, z kościoła śniegi zrzucić, w uroczyste dni pomóc do ubierania ołtarzy.

Ku publicznej potrzebie do reperacji dróg, mostów, grobli równo z innymi buskimi obywatelami mieszczanami i przedmieszczanami szarwarki pieszy pieszo, ciągly ciąglęm sobie są obligowani.

§ 15. Poddani r[itus] g[raeci] u[niti] żadnych miejscowemu plebanowi nie dają danin, światło zaś i wino ku potrzebie [z] cerkiewnych składek brackich kupuje się. Słudze cerkiewnemu, czyli diakowi, każdy gospodarz kr[ajcarów] 15 titulo akcydensów za jego uczynione usługi płaci.

§ 16. Proboszczowi r[itus] l[atini] miejscowemu buskiemu każdy posiadacz, tak r[itus] l[atini] i r[itus] g[raeci] u[niti] z posiadanej od siebie ćwierci gotowym groszem daninę co rok pod nazwiskiem mesznego płaci w ten sposób. Mieszkaniec każdy przedmieścia Niemiecki Bok z ćwierci po f[lorenów] r[eńskich] 1 kr[ajcarów] 15, z połowy kr[ajcarów] 37 2/4 płaci, z ćwierci jednej, Literacka zwanej, na tym przedmieściu umieszczonej, f[loreny] r[eńskie] 2 płacą, zaś na przedmieściach Krótka Strona, tudzież Lipiboki i Podzamcze z ćwierci po kr[ajcarów] 45, z połowy 22 2/4 kr[ajcara], dwie z ćwierci literackich sześciu tu znajdujących się po f[lorenów] r[eńskich] 1 kr[ajcarów] 15, przedmieszczanie na Wolanach z ćwierci po kr[ajcarów] 37 2/4 opłacają mieszkańcy, z połowy 18 3/4 kr[ajcara]. Dwór zaś tutejszy jako i ci, którzy podług wyżej wymienionej klasyfikacji pieniędzmi nie płacą dziesięciny czy skopu, snop dziesiąty dają. Ma tutejszy proboszcz w młynach pańskich wolno[ść] mlewa, w stawach wolne ryb łowienie raz w tydzień tylko na swoją potrzebę.

§ 17. 124 familie żydowskie, które w mieście Busku mieszczą się, na mocy przywilejów żadnych danin nie płacą dworskiej zwierzchności i tylko przykładając do utrzymania dróg, mostów, grobli, f[lorenów] r[eńskich] 17 kr[ajcarów] 30 co rok do kasy Urzędu Policji Miejskiej płacić obligowani. Pałacy tu wódkę Żydzi podług zawartej ze skarbem dziedzicznym komplekacji,

nie wchodząc w żadną uwagę ani umiarkowanie, czy hurtu, czy wyszynku od kudki (?), korzec jeden w sobie trzymający wraz z podatkiem czopowego z[łoty] r[eński] 1 kr[ajcarów] 4 2/4 płacą, niemniej od przasnego miodu garnca jednego i pół kr[ajcarów] 30 dają, kramarze od kramów i poddaszkowego, piekarze tu co rok ogólnego czynszu f[lorenów] r[eńskich] 37 kr[ajcarów] 30 płacą. Rzeźnicy Żydzi płacili tu jatkowe, ale ten prowent mniej skarb J[ego] C[esarsko]-K[rólewskiej] M[o]ści zastąpił. Rzeźnicy zaś katolicy dotąd proporcjonalnie się opłacają.

§ 18. Rzemieślnicy katoliccy, szewcy, od rzemiosła do skarbu swojej gruntowej zwierzchności od warsztatu kr[ajcarów] 37 2/4 płacą na rok.

§ 19. Mielnicy od młynów osobne czynsze płacą, niemniej do reperacji narzędzi młyńskich i ich nabywa trzecim groszem przykładają się.

§ 20. Puste grunty tu znajdują się, tych najemnie używa się.

§ 21. Owe grunty, które miejscowi plebani trzech r[itus] g[raeci] i niemniej grunty I[mć] ks[iędza] proboszcza r[itus] l[atini], tudzież grunty zagrodnicze miejskie przy niniejszym porównaniu zwyczajnej dotąd i na potem dozwolonej powinności opuszczone być muszą, ponieważ się z nich zwierzchności nic nie należy, a zatem i w konsygnacjach wytknięte nie są.

§ 22. Znajdują się tu obszerne pastwiska, na których mieszkańcy swoje bydło pasą, ale dotąd żadnej opłaty z tego swojej dworskiej zwierzchności nie czynili.

§ 23. Ma tu Państwo dostateczne lasy, z których tak wszyscy miejscowi plebani, jako mieszkańcy, szlachta i mieszczenie z przedmieszczanami na opał drzewo bezpłatnie z gotowizny pobierają, tudzież materiały na budowle i na narzędzia gospodarskie tylko za dworskimi kwitami brać im wolno, prócz fabryk, za co dotąd nic nie płacili. Ponieważ zaś na potem z lasów monarchiczne podatki opłacać będzie potrzeba, zaczym słuszne jest, żeby nie tylko wszyscy mieszkańcy, plebani, ale też i wszyscy mieszkańcy za drzewo, które z lasów pańskich pobierają, do takowego podatkovania proporcjonalnie pociągnięni byli.

§ 24. Pszczelną dziesięcinę od mających na pańskich gruntach pasieki zwierzchność dworska pobiera pień in natura dziesiąty, a gdzie dziesiątek nie zachodzi, tedy od każdego pnia kr[ajcarów] 6 pod nazwiskiem oczkowego płacą.

§ 25. Zwierzchność wprowadzie na mocy uniwersału pod 9 września 1784 od każdych żarn kr[ajcarów] 15 rocznego czynszu pobierać może, tego jednak prowentu dotąd nie partycypowała.

§ 26. Od obowiązanych dotąd do pańszczyzny in natura pańszczyzna koniecznie jest potrzebna, ponieważ dominium tu nie jest w stanie należytego swych gruntów obrobienia i uprawienia. Co się zaś tyczy sporów o powinności przedmieszczan buskich umieszczonych za korytami rzek Bugu i Pełtwi, te zawieszają się do dalszego udecydowania przez drogę prawa i na ten koniec tak konsygnacje, jak i porównania dwojakie, czy nic nie muszą.

Ponieważ tedy tutejsi poddani podług wyżej już położonego opisanie z swoich nierównych osiadłości różnym także daninom podlegają, zaczym potrze-

ba, żeby w dwóch zamiarach ich powinności ułożone zostały, aby wiedzieć można, czyli i jak dalece terażniejsza powinność nową wyznaczoną należytość przewyższa.

Wykaz alegatów

Nr 1. Konsygnacja owych przedmieszczan buskich, którzy do powinności podani na mocy prowizorium, niemniej czynszykiem tylko swoje urbarialne powinności uiszczają.

Nr 2. Konsygnacja owych poddanych, którzy to czynszem przysądzone powinności uiszczali, niemniej zaś na mocy prowizorium czynszyk tylko płacą.

Nr 3. Konsygnacja owych przedmieszczan, którzy bez żadnej dysk wizycji pańszczyzną swoje urbarialne powinności uiszczali.

Nr 4. Konsygnacja owych przedmieszczan, którzy bez żadnej dysk wizycji umówione czynsze gruntowej swojej zwierzchności dotąd opłacali.

Nr 5. Konsygnacja owych poddanych przedmieszczan, którzy dotąd czynsze bez żadnej dysk wizycji płacą, a dla szczupłych swych osiadłości do klasy chałupników są przeniesieni.

Nr 6. Konsygnacja owych poddanych, którzy czynszem I[mć] ks[iędzu] proboszczowi buskiemu r[itus] l[atini] swoje urbarialne powinności dotąd uiszczali.

Nr 7. Konsygnacja owych poddanych, którzy dotąd proboszczowi buskiemu r[itus] l[atini] czynszem swoje urbarialne powinności dotąd uiszczali, a dla szczupłych swych osiadłości do liczby chałupników przeniesieni są.

Nr 8. Konsygnacja owych gruntów z ich przychodem, tak tych, z których już to i dawniej, już to i niniej żadnych z mocy przywileju danin gruntowa zwierzchność nie pobierała ani pobiera, jako też i tych, z których z mocy przywileju wyrozumienia utwierdzonego już asesorskim dekretem powinność należała, jakoż i pobierana była, teraz zaś założonym prowizorium od tej zawieszono zostały, a przeto do tej tu konsygnacji też przyjęte być musiały.

ZESTAWIENIA TABELARYCZNE

Sumariusz fasji gromadzkiej miasta Busk

		Pola orne						Łąki						Lasy			
		powierzchnia		zbiory ziarna w korcach				powierzchnia		pożytek siana w cetnarach				powierzchnia		pożytek drewna w sążniach sześć.	
		morgi	sążnie	pszenica	żyto	jęczmien	owies	morgi	sążnie	siano		potraw	morgi	sążnie	twardego	miękkiego	
								ogółem	słodkie	kwaśne							
Zwierzchność dworska posiada	ról, łąk i lasów	389	1030 5/6	845 9/16	1243 29/32	1764 3/8	698 11/32	43	1558 1/2			340,59					
	stawów							552	1300		4422,50	4422,50					
	ugorów																
	ogrodów i sadów							2			32,00		8,00				
	krzaków																
	pastwisk							1	660		5,65						
	ogółem	389	1030 5/6	845 9/16	1243 29/32	1764 3/8	698 11/32	600	318 1/2		4460,15	4763,09	8,00				
Poddani posiadają	ról, łąk i lasów	2296	1149 1/3	3684 3/64	7231 3/64	5860 5/16	8521 11/16	702	1493 1/6		2958,12	5130,56	648,10				
	stawów																
	ugorów																
	ogrodów i sadów							169	1499 2/3								
	krzaków							4907	695			19629,74					
	pastwisk							8	84		25,95	6,26					
	ogółem	2296	1149 1/3	3684 3/64	7231 3/64	5860 5/16	8521 11/16	5780	487 5/6		2958,12	24760,30	648,10				
Suma całkowita		2686	580 1/6	4529 39/64	8474 61/64	7624 11/16	9220 1/32	6380	806 1/3		7418,27	29523,39	656,10				

Źródło: CPAHU Lwów, fond 19: Metryka józefińska, opis 18, sprawa 40, k. 29v-30.

Wykaz posiadaczy nieruchomości w Busku ujętych w opisaniach urbarialnych

Numer domu	Posiadacze nieruchomości		Numer konsygnacji	Kontrolowany jednoroczny przychód gruntowy na pieniądze wyrachowany w złotych reńskich i krajcarach			
	imię	nazwisko		z pól i stawów (lub z gruntów tłokowych)	z łąk i ogrodów oraz stawów	z pastwisk, krzaków, lasów oraz stawów	razem
436	Franciszek	Albut	1	14 11/30	1 9/20		15 49/60
G.	Bazyli	Ambroziewicz	8	2 7/12			2 7/12
283	Jacenty	Ambroziewicz	1	50 7/60	9 11/12		60 1/30
317	Demko	Berbeka	1	18 17/20	4 1/3	1 1/10	24 17/60
316	Hrycko	Bielanski	1	18 17/20	12 7/10	37/60	32 1/6
318	Konstanty	Bielanski	1	18 2/15	8 59/60	13/20	27 23/30
161	Piotr	Bielecki	6	22 9/20	1 7/10		24 3/20
171	Tomasz	Bielecki	6	31 47/60	4 7/10		36 29/60
257	Jan	Bilański	1	70 1/6	6 7/30		76 2/5
209	Paweł	Biluki	1	91 1/15	3 5/6		94 9/10
383	Hrycko	Bocian	1	5 5/12	7/10		6 7/60
400	Jan	Bocian	1	12 7/20	1 1/6		13 31/60
398	Jędrzej	Bocian	1	21 3/5	2 37/60		24 13/60
384	Pawło	Bocian	1	13 13/60	3 1/3		16 11/20
222	Tomasz	Borowski	1	78 3/10	3 4/5		82 1/10
453	Jędrzej	Bryk	8		1 2/3		1 2/3
120	Sobestian	Bryk	8		1 3/20		1 3/20
297	Jakim	Bryliński	1	9 9/20	41/60		10 2/15
320	Hreczy	Budzianowski	1	21 14/15	3 53/60		25 49/60
26	Mikołaj	Budzinski	8		11/60		11/60
380	Ignacy	Cebrowski	8	5 3/4	1 19/60		7 1/15
363	Michał	Chanuk	5		5 1/6		5 1/6
196	Stanisław	Choma	8		5/6		5/6
465	Fedory	Chrunio	1	30 3/10	2 13/30		32 11/15
159	Antoni	Chudziakiewicz	6	22 9/20	10 1/2		32 19/20
172	Kazimierz	Chudziakiewicz	6	31 43/60	1 49/60		33 8/15
226	Stanisław	Chudziakiewicz	8		3 1/15		3 1/15
155	Tomasz	Chudziakiewicz	6	25 7/60	4 11/12		30 1/30
204	Proc	Cienkiewicz	1	21 7/30	1 3/4		22 59/60

Numer domu	Posiadacze nieruchomości		Numer konsygnacji	Kontrolowany jednoroczny przychód gruntowy na pieniądze wyrachowany w złotych reńskich i krajcarach			
	imię	nazwisko		z pól i stawów (lub z gruntów tłokowych)	z łąk i ogrodów oraz stawów	z pastwisk, krzaków, lasów oraz stawów	razem
166		Ciesiecka wdowa	1		4 1/2		4 1/2
319	Jan	Cieślak	1	44 23/30	32 2/3		77 13/30
391	Jędrzej	Cieślak	1	26 1/3	1 13/15		28 1/5
10	Józef	Cieśluk	8		8/15		8/15
392	Kazimierz	Cieśluk	8		2 11/30		2 11/30
235	Fedko	Cinaman	1	47 23/30	1 5/6		49 3/5
41	Andrzej	Culicz	8		7/30		7/30
285	Jacenty	Cycher	1	19 17/30	2 59/60		22 11/20
288	Tomasz	Cycher	1	11 11/60	13/20		11 5/6
333	Stanisław	Czabaj	1	25 2/15	20 5/12	7/20	45 9/10
457	Stanisław	Czabay	1	34 19/30	1 41/60		36 19/60
281	Teodor	Czechożynski [paroch ritus graeci uniti]	8	100 7/60	114 11/20		214 2/3
191	Jędrzej	Czemierzynski	5		1 11/60		1 11/60
43	Tomasz	Czerniechowski	8		7/20		7/20
243	Petro	Czerynski	8		3 59/60		3 59/60
326	Szymon	Czubaj	1	8 1/30	14 1/20		22 1/12
256	Aleksander	Czuczman	1	61 4/15	6 7/10		67 29/30
261	Bazyli	Czuczman	1	67 9/10	4 37/60		72 31/60
260	Fedory	Czuczman	1	63 29/30	10 41/60		74 13/20
256	Jacenty	Czuczman	1	36 2/5	5 19/60		41 43/60
247	Piotr	Czuliman	1	59 3/20	5 14/15		65 1/12
348	Grzegorz	Czumanski	4	45 11/12	4 23/30		50 41/60
444	Paraszka	Dawidowska	1	66 1/10	7 7/10		73 4/5
259	Aleksander	Dawidowski	1	43 3/4	4 3/5		48 7/20
254	Gabriel	Dawidowski	1	58 19/60	5 59/60		64 3/10
259	Jędrzej	Dawidowski	1	38 1/4	8 2/3		46 11/12
253	Józef	Dawidowski	1	109 47/60	10 7/15		120 1/4
15	Matwój	Dawidowski	8		43/60		43/60
212	Stefan	Dawidowski	8		19/60		19/60
275	Tomasz	Dawidowski	1	26 3/20	3 19/60		29 7/15
258	Wasył	Dawidowski	1	70 29/30	8 1/20		79 1/60
399	Marianna	Dębicka	1	9 3/10	1 7/15		10 23/30

Numer domu	Posiadacze nieruchomości		Numer konsygnacji	Kontrolowany jednoroczny przychód gruntowy na pieniądze wyrachowany w złotych reńskich i krajcarach			
	imię	nazwisko		z pól i stawów (lub z gruntów tłokowych)	z łąk i ogrodów oraz stawów	z pastwisk, krzaków, lasów oraz stawów	razem
21	Iwan	Dmytrow	4		5 1/10		5 1/10
13	Jan	Dobrowolski	8		1/10		1/10
68	Ewa	Domanska	8		1/4		1/4
227	Kazimirz	Domański [ksiądz]	1	210 1/15	52 1/60		262 1/12
327	Bazyli	Dorosiewicz	1	13 2/5	2 1/12		15 29/60
42	Andrzej	Duczynski	8		31/60		31/60
381	Mikita	Dymiczuk	1	12 11/15	7 4/15		20
336	Tymko	Dymiczuk	1	13 49/60	9 1/12		22 9/10
390	Stefan	Dymidczuk	1	11 41/60	59/60		12 2/3
330	Hrycko	Dziaduch	1	8 17/30	17/20		9 5/12
395	Pawło	Dziaduch	1	12 14/15	2 11/20		15 29/60
403	Jan	Franciszkiwicz	1	12 3/20	11/12		13 1/15
216	Franciszek	Frej	1	19 1/30	7/10		19 11/15
437	Jan	Fulkiewicz	1	14 7/15	1 1/12		15 11/20
442	Józef	Gajewski	5		2 5/12		2 5/12
352	Józef	Gajowski	4	48 31/60	2 7/20		50 13/15
	Łukasz	Gajowski	4	20 3/4	1/2	26 13/30	47 41/60
342	Wojciech	Gajowski	4	21 3/5	2 13/15		24 7/15
189	Maciej	Glinski	5		1 3/20		1 3/20
24	Agnieszka	Głazowa	8		2 53/60		2 53/60
F.	Jacenty	Grabka	8		17/30		17/30
211	Marcin	Grodecki	1	19 47/60	1 1/15		20 17/20
97	Szczepan	Gronowicz	8		11/20		11/20
328	Marcin	Grzeszczuk	1	12 11/15	6 11/30		19 1/10
310	Stanisław	Gumowski	7		3 1/20		3 1/20
187	Michał	Haba	1	54 29/60	2/15		54 37/60
18	Bazyli	Haczkiwicz	8		2 3/20		2 3/20
359	Stefan	Haczkiwicz	3	55 4/15	4 1/4		59 31/60
351	Konstanty	Halkiewicz	4	54	7 8/15		61 8/15
168	Regina	Halkowska	1	33 13/15	3/5		34 7/15
272	Jacko	Harasymowicz	1	13 31/60	3/4		14 4/15
298	Jakim	Harasymowicz	1	4 11/20			4 11/20

Numer domu	Posiadacze nieruchomości		Numer konsygnacji	Kontrolowany jednoroczny przychód gruntowy na pieniądze wyrachowany w złotych reńskich i krajcarach			
	imię	nazwisko		z pól i stawów (lub z gruntów tłokowych)	z łąk i ogrodów oraz stawów	z pastwisk, krzaków, lasów oraz stawów	razem
276	Jan	Harasymowicz	8		2 7/15		2 7/15
274	Jaremko	Harasymowicz	1	12 1/30	2 3/5		14 19/30
447	Stefan	Hatkiewicz	8		2 1/20		2 1/20
404	Józef	Herba	1	6 11/15	5/12		7 3/20
145	Paweł	Herba	1	34 19/30	6 1/20		40 41/60
309	Lorens	Horwat	8		2 11/20		2 11/20
313	Lores	Horwat	1	10 9/20	5 5/6	1 1/15	17 7/20
314	Lores	Horwat	1		9		9
314	Lores	Horwat	1	37 49/60	9 2/15		46 19/20
12	Piotr	Hupatowski	8		1 1/12		1 1/12
132	Andrzej	Jabczarski	8		31/60		31/60
242	Piotr	Jacyna	1	20 4/5	1 1/2		22 3/10
153	Dominik	Jaguszczak	1	58 1/4	2		60 1/4
174	Maciej	Jaguszczak	8		2 5/12		2 5/12
338	Wojciech	Jaguszczak	3	39 19/20	3 11/30		43 19/60
25	Łukasz	Jakobczyński	8		1/20		1/20
255	Kazimierz	Jakubczyński	1	33 1/15	4 11/30		37 13/30
162	Wawrzyniec	Jakubczyński	1	98 2/15	4 47/60		102 11/12
165	Szymon	Janicki	3	31 47/60	4 31/60		36 3/10
367	Ewa	Jaremkowa	6	22 41/60	3 5/12		26 1/10
122	Stanisław	Jarminski [Pan]	8		8/15		8/15
121	Ignacy	Jarminski [Pan]	8		3/4		3/4
217	Jan	Jarosławski	1	40 5/12	1 1/2		41 11/12
232	Szymon	Jarosławski	1	52 17/30	2 11/20		55 7/60
344	Krzysztof	Kamiński	6	76 17/30	8 29/60		85 1/20
295	Jacenty	Kapicy	1	20 8/15	2 37/60		23 3/20
289	Jan	Kapicy	1	23 17/30	1 3/5		25 1/6
293	Jan	Kapicy	1	9 17/30	10 49/60		20 23/60
429	Matiasz	Kapicy	1	20 31/60	2 2/3		23 11/60
461	Michał	Kapicy	1	36 3/5	2 13/15		39 7/15
292	Semko	Kapicy	1	22 1/4	1 47/60		24 1/30
294	Tomasz	Kapicy	1	8 49/60	1 1/60		9 5/6

Numer domu	Posiadacze nieruchomości		Numer konsygnacji	Kontrolowany jednoroczny przychód gruntowy na pieniądze wyrachowany w złotych reńskich i krajcarach			
	imię	nazwisko		z pól i stawów (lub z gruntów tłokowych)	z łąk i ogrodów oraz stawów	z pastwisk, krzaków, lasów oraz stawów	razem
266	Daniło	Kapiej	1	75 1/5	16 19/30		91 5/6
263	Marianna	Kapijowa	1	22 41/60	5 13/30		28 7/60
34	Jacenty	Kasperski	8		1 1/6		1 1/6
332	Wojciech	Kilański	1	7 19/60	16 7/12	7/20	24 1/4
419	Stanisław	Kolbrech	6	13 1/10	3 13/30		16 8/15
248	Jan	Konkolowski	6	2 13/20	4 4/5		7 9/20
438	Jędrzej	Kotłowicz	1	5 19/20	11/30		6 19/60
410	Kasper	Kotłowicz	1	18 1/12	1 19/30		19 43/60
408	Jan	Kototowicz	1	8 1/10	53/60		8 59/60
356	Szymon	Kozak	5		2 9/20		2 9/20
176	Maciej	Kozarkiewicz	7		1 37/60		1 37/60
148	Łukasz	Kozłowski	1	88 1/2	3 1/6		91 2/3
339	Łukasz	Kozłowski	3	37 1/10	2 59/60		40 1/12
146	Marcin	Kozłowski	8		2 19/30		2 19/30
44	Szymon	Krasucki	7		13/20		13/20
301	Andrzej	Krupicki [Imć Pan]	8		1 13/20		1 13/20
448	Stefan	Krzyczkowski	1	26 37/60	1 19/30		28 1/4
329	Jan	Kucharski	8	7 4/15	1 7/60	4/5	9 11/60
267	Bazyli	Kuczynski	1	13 11/12	2 23/60		16 3/10
373	Bazyli	Kuczyński	1	40 29/60	1 53/60		42 11/30
391	Bazyli	Kuczyński	1	19 2/5	1 5/12		20 49/60
246	Michał	Kuczyński	1	39 1/12	5 1/10		44 11/60
277	Oleksa	Kuczyński	1	14 19/60	2 1/2		16 49/60
278	Paweł	Kuczyński	1	63 7/20	6 5/12		69 23/30
307	Jan	Legozynski	6	9 3/4	5 3/20		14 9/10
265	Jan	Lewinowski	1	44 8/15	3 19/20		48 29/60
23		Lewmoski [paroch ritus graeci uniti]	8	42 1/10	12 31/60		54 37/60
164	Grzegorz	Libczyński	3	32 17/30	5 5/12		37 59/60
14	Bazyli	Łuckiewicz	8		1 4/15		1 4/15
27	Semion	Łuckiewicz	8		1 3/5		1 3/5
393	Anna	Maczulska	1	5 17/60	47/60		6 1/15
116		Magierowski [Imć Pan]	8		1 17/60		1 17/60

Numer domu	Posiadacze nieruchomości		Numer konsygnacji	Kontrolowany jednoroczny przychód gruntowy na pieniądze wyrachowany w złotych reńskich i krajcarach			
				z pól i stawów (lub z gruntów tłokowych)	z łąk i ogrodów oraz stawów	z pastwisk, krzaków, lasów oraz stawów	razem
	imię	nazwisko					
169	Kasper	Malicki	3	32 11/20	5 2/15		37 41/60
215	Jakub	Małkiewicz	1	69 7/30	3 1/60		72 1/4
346	Jędrzej	Małkiewicz	4	34 53/60	2 4/5		37 41/60
218	Marcin	Małkiewicz	1	40 9/10	2 1/60		42 11/12
230	Mateusz	Małkiewicz	1	54 31/60	7 59/60		62 1/2
160	Tomasz	Małkiewicz	6	22 7/15	4 7/10		27 1/6
341	Wojciech	Małkiewicz	3	38 11/15	4 43/60		43 9/20
195	Wojciech	Małko	6	87 1/20	13 1/20		100 1/10
39	Andrzej	Markiewicz	8		13/20		13/20
249	Fedory	Markiewicz	6	35 2/3	7 4/5		43 7/15
335	Łukasz	Markiewicz	1	9 17/60	2 41/60		11 29/30
262	Michał	Markiewicz	1	30 13/15	3 53/60		34 3/4
375	Michał	Markiewicz	3	15 47/60	14 11/60		29 29/30
143	Walenty	Markiewicz	1	66 5/12	7 2/3		74 1/12
91	Jan	Marynowicz	7		5/12		5/12
409	Antoni	Maselko	8		2 13/15		2 13/15
439	Grzegorz	Maselko	1	7 2/3	11/15		8 2/5
96	Jan	Maselko	7		2 2/15		2 2/15
406	Józef	Maselko	1	4 23/60	9/10		5 17/60
401	Józef	Maselko	8		7/12		7/12
426	Kazimierz	Maselko	1	57 1/60	8 5/6		65 17/20
413	Łukasz	Maselko	1	20 9/20	1/3		20 47/60
331	Marcin	Maselko	1	31 19/20	8 11/15	31/60	41 1/5
405	Matiasz	Maselko	1	4 9/20	7/20		4 4/5
407	Michał	Maselko	1	8 13/20	1 1/5		9 17/20
210	Stanisław	Maselko	4	36 3/10	2 1/30		38 1/3
412	Szymon	Maselko	1	7 1/3	1 14/15		9 4/15
175	Franciszek	Matelski	7		2 31/60		2 31/60
44	Teodor	Mazurkiewicz	8		9/20		9/20
298	Tomasz	Mędrekiwicz	1	24 9/10	13 19/30	13/60	38 3/4
bn	Józef	Mier hr.	8	1806 37/60	1945 3/5		3752 13/60
312	Jan	Mironowicz	1	16 7/15	1 2/3		18 2/15

Numer domu	Posiadacze nieruchomości		Numer konsygnacji	Kontrolowany jednoroczny przychód gruntowy na pieniądze wyrachowany w złotych reńskich i krajcarach			
	imię	nazwisko		z pól i stawów (lub z gruntów tłokowych)	z łąk i ogrodów oraz stawów	z pastwisk, krzaków, lasów oraz stawów	razem
379	Tymko	Mironowicz	1	10 17/20	6 7/30		17 1/12
435	Jędrzej	Mirunowicz	1	56 1/5	8 37/60		64 49/60
446	Helena	Moczulska	8		19/30		19/30
141	Dominik	Moczyński	1	30 7/30	3 31/60		33 3/4
340	Matiasz	Moroz	3	38 5/12	2 47/60		41 1/5
214	Marianna	Mroczkowska	1	17 3/20	1 3/10		18 9/20
418	Bartek	Mularz	6	26 1/60	4 7/20		30 11/30
358	Mateusz	N.	3	51 1/30	5 31/60		56 11/20
93		N. [proboszcz ritus latini]	8	1 17/60	89 13/30		90 43/60
306	Jan	Nahorecki	6	10 13/30	37/60		11 1/20
321	Maciej	Nicyman	4	20 53/60	2 11/60		23 1/15
46	Michał	Niewrzańkiewicz	2	19 31/60	19 1/10		38 37/60
445	Andrzej	Nikonowicz	6	6 7/20	17 3/20		23 1/2
167	Karol	Nowicki [Imć Pan]	8	228 7/60	8 2/3		236 47/60
271	Eliasz	Obopol	1	13 4/5	1 1/4		15 1/20
156	Hrycko	Obopol	6	26 1/2	5 31/60		32 1/60
315	Hrycko	Ogurczak	1	30 31/60	9 4/15	7/12	40 11/30
29	Piotr	Ogurczak	1	27 1/6	21		48 1/6
E.	Józef	Oharczuk	8	5 5/6			5 5/6
152	Franciszek	Okimski	6	30 11/12	9/20		31 11/30
402	Tomasz	Oleinski	1	12 1/20	1 5/12		13 7/15
239	Daniło	Omelanowski	1	80 19/30	9 5/6		90 7/15
123	Michał	Omielowski	8		2/15		2/15
240	Matiasz	Orkiewicz	1	45 2/15	2 5/12		47 11/20
244	Semion	Orkiewicz	1	41 7/12	1 2/5		42 59/60
213	Piotr	Pająk	1	20 17/20	19/20		21 4/5
299	Hreczy	Pankiewicz	1	5 2/5	1 19/30		7 1/30
162	Stepan	Pankiewicz	1	67 7/10	3 5/12		71 7/60
360	Fedory	Papuraj	5		3 2/15		3 2/15
355	Wawrzyniec	Pastuch	5		2 3/20		2 3/20
135	Szymon	Paszkiewicz	8		3/4		3/4
357	Jakub	Penc	3	28 1/10	3 7/60		31 13/60

Numer domu	Posiadacze nieruchomości		Numer konsygnacji	Kontrolowany jednoroczny przychód gruntowy na pieniądze wyrachowany w złotych reńskich i krajcarach			
	imię	nazwisko		z pól i stawów (lub z gruntów tłokowych)	z łąk i ogrodów oraz stawów	z pastwisk, krzaków, lasów oraz stawów	razem
359	Marcin	Penc	3	55 4/15	4 1/4		59 31/60
386	Szymon	Penc	3	12 7/20	16 37/60		28 29/30
157	Szymon	Pencak	6	24 9/20	5 29/60		29 14/15
353	Stanisław	Peneale (?)	5		1 7/12		1 7/12
269	Jan	Pielawa	1	53 5/12	9 59/60		63 2/5
282	Hryhory	Pietnica	1	23 19/20	1 17/60		25 7/30
279	Jacenty	Pietnica	1	34 13/15	5 17/30		40 13/30
280	Jędrzej	Pietnica	1	15 2/60	8 1/5		8 1/5
28	Jakub	Pięciora	8	5 47/60	1 9/20		7 7/30
423	Franciszek	Pini	8		5 1/20		5 1/20
117		Piotrowski [Imć Pan]	8	75 13/30	3 1/2		78 14/15
37	Błażej	Podgurski	8		13/30		13/30
168	Andrzej	Podhalicz	1	30 3/5	1 3/20		31 3/4
197/198	Antoni i Wojciech	Podhalicz	1	60 17/60	2 1/2		62 47/60
134	Michał	Podhalicz	8		1/6		1/6
325	Gabriel	Polityło	1	7 17/30	7/15		8 1/30
324	Jan	Polityło	1	16 11/20	12 29/60		29 1/30
389	Matwój	Polityło	3	10 7/20	13 47/60		24 2/15
268	Gabriel	Popławski	1	45 1/5	13 1/10		58 3/10
273	Tomasz	Popławski	1	58 1/6	14 13/15		73 1/30
154	Pawło	Popowicz	6	25 7/60	6 13/60		31 1/3
106		Preszel [Jaśnie Wielmożny Pan]	1	471 2/5	24 37/60		496 1/60
20	Panko	Prokopowicz	8		8/15		8/15
35	Piotr	Prokopowicz	8		2/15		2/15
300		Przestawski [Imć Pan]	8		11/12		11/12
414	Jan	Przoniuk	6	23 49/60	1 11/20		25 11/30
304	Józef	Raciborski [Imć Pan]	8		2 1/15		2 1/15
193	Jan	Rajnowski	6	23 13/20	29/30		24 37/60
158	Jan	Raynowski	6	26 11/20	6 17/20		33 2/5
192	Krzysztof	Roganowski	1	109 31/60	8 9/10		118 5/12
430	Marcin	Roganowski	1	37 1/60	2 7/12		39 3/5
71	Wojciech	Roguzinski	8	5 23/60			5 23/60

Numer domu	Posiadacze nieruchomości		Numer konsygnacji	Kontrolowany jednoroczny przychód gruntowy na pieniądze wyrachowany w złotych reńskich i krajcarach			
	imię	nazwisko		z pól i stawów (lub z gruntów tłokowych)	z łąk i ogrodów oraz stawów	z pastwisk, krzaków, lasów oraz stawów	razem
284	Elias	Rozdolski	1	44 2/15	1 2/3		45 4/5
179	Sobestian	Rychlik	1	98 7/30	4 7/60		102 7/20
231	Wojciech	Rychlik	1	61 23/60	6 53/60		68 4/15
224	Jacko	Rynkowski	8		5/12		5/12
11	Simon	Safran	8		7/20		7/20
349	Józef	Sandecki	4	42 3/5	5 31/60		48 7/60
427	Kazimierz	Sandecki	1	31 41/60	1 23/60		33 1/15
152	Wojciech	Sandecki	1	51 1/5	5 13/15		57 1/15
D.	Szymon	Sawicki	1	84 7/10	3 1/15		87 23/30
372	Kazimierz	Szyguł	3	15 7/10	14 13/60		29 11/12
449	Jan	Semak	6	57 1/12	10 5/6		67 11/12
150	Stefan	Semak	6	29 59/60	4 3/20		34 2/15
350	Jan	Serbowicz	4	50 31/60	5 1/30		55 11/20
181		Siedlicki [Imć Pan]	8		1 2/3		1 2/3
396	Józef	Sikorski	8	8 1/60	1 14/15		9 19/20
183	Agnieszka	Siłkowska	1	31 9/64	41/60		31 14/17
147	Barbara	Siłkowska	1	13 3/5	3 9/20		17 1/20
149	Jan	Siłkowski	1	30 3/5	6 1/2		37 1/10
185	Jan	Siłkowski	1	66 4/5	1 1/30		67 5/6
186	Jan	Sitkowski	5		1 4/5		1 4/5
163	Krzysztof	Skarbek	1	34 37/60	2 29/60		37 1/10
323	Piotr	Smolinski	8		1 11/12		1 11/12
334	Jan	Smoliński	1	20 3/20	4 3/4		24 9/10
366	Wojciech	Starzyski	5		1 11/60		1 11/60
387	Mikołaj	Stefanem	3	9 1/3	11 2/3		21
21	Fedko	Stelmachow	8		1 1/30		1 1/30
177	Kasprowa	Stęplucha	7		1 3/20		1 3/20
17	Daniel	Stoburko	8		1 7/20		1 7/20
170	Michał	Stojowski	3	32 29/60	5 17/60		37 23/30
411	Wojciech	Stolarz	1	19 1/20	1 59/60		21 1/30
369	Fedko	Swiderski	6	9 29/60	2 19/60		11 4/5
369	Jan	Swiderski	6	8 31/60	1 53/60		10 2/5

Numer domu	Posiadacze nieruchomości		Numer konsygnacji	Kontrolowany jednoroczny przychód gruntowy na pieniądze wyrachowany w złotych reńskich i krajcarach			
	imię	nazwisko		z pól i stawów (lub z gruntów tłokowych)	z łąk i ogrodów oraz stawów	z pastwisk, krzaków, lasów oraz stawów	razem
448	Antoni	Sydorowicz	1	18 11/30	49/60		19 11/60
451	Roman	Szabat [po Duczyńskim]	1	9 1/15	7/20	11/30	9 47/60
5	Mendel	Szafel	8		1/6		1/6
371	Krzysztof	Szajkowski	3	16 1/12	22 31/60		38 3/5
90	Jadwiga	Szaragowa	8		7/20		7/20
374	Matiasz	Szczygał	3	25 1/6	16 1/2		41 2/3
307	Łukasz	Szczygielski	8		49/60		49/60
180	Maciej	Szczygieł	1	61 27/32	4 13/60		66 2/33
229	Maciej	Szczygieł	1	25 23/30	2 1/4		28 1/60
18	Ignacy	Szeremeta	5	5 1/60			5 1/60
362	Jacenty	Szeremeta	5		4 3/5		4 3/5
305	Piotr	Szymanski	6	20 19/30	1 59/60		22 37/60
205	Józef	Szymański	1	21 1/60	13/15		21 53/60
188	Stanisław	Szymański	1	49 5/6	3 1/60		52 17/20
224	Bartłomiej	Święcicki	1	54 9/20	5 23/60		59 5/6
238	Jakub	Święcicki	1	46 23/30	3 8/15		50 3/10
237	Józef	Taciej	1	52 45/60	3 29/30		3 29/30
133	Jakub	Terlikowski	8		1/5		1/5
229	Stanisław	Tobiasz	1	103 2/15	2 9/20		105 7/12
207		Tobiaszowa wdowa	1	38 1/3	2 1/3		40 2/3
361	Antoni	Tomkiewicz	5		3 1/6		3 1/6
208	Kazimirz	Tomkiewicz	1	73 59/60	1 3/20		75 2/15
347	Sebastian	Tomkiewicz	4	2 1/10	4 4/5		6 9/10
233	Stanisław	Trojan	4	49 9/10	2		51 9/10
203	Eliasz	Tryl	1	37 5/12	4 1/5		41 37/60
203	Eliasz	Tryl	4	13			13
270	Hrycko	Tryl	1	29 17/60	11 59/60		41 4/15
20	Iwan	Tryl	4		15 11/12		15 11/12
8	Jacenty	Tryl	4	29 7/10	5 3/10		35
199	Stefan	Tulikowski	6	34 1/15	7 8/15		41 3/5
46	Bartłomiej	Tyszka	8		7/20		7/20
303	Antoni	Wagner [Imć Pan]	8	170 11/60	7 7/10		177 53/60

Numer domu	Posiadacze nieruchomości		Numer konsygnacji	Kontrolowany jednoroczny przychód gruntowy na pieniądze wyrachowany w złotych reńskich i krajcarach			
	imię	nazwisko		z pól i stawów (lub z gruntów tłokowych)	z łąk i ogrodów oraz stawów	z pastwisk, krzaków, lasów oraz stawów	razem
451	Bazyli	Wanio	1	14 3/10	4 7/20		18 13/20
209	Eliasz	Wanio	1	42 47/60	2 5/12		45 1/5
241	Mikołaj	Wanio	1	23 1/12	2 2/3		25 3/4
443	Theressa	Wardynska	8		2 47/60		2 47/60
289	Jacenty	Wdowikowski	1	108 1/60	14 2/5		122 5/12
431	Jan	Wdowikowski	1	51 7/15	5 7/10		57 1/6
434	Jan	Wdowikowski	1	58 7/12	26 11/60		84 23/30
432	Łukasz	Wdowikowski	1	29 3/20	1 13/15		31 1/60
433	Matiasz	Wdowikowski	1	64 13/15	2 1/20		66 11/12
297	Michał	Wdowikowski	1	39 1/15	15 7/15		54 8/15
290	Wojciech	Wdowikowski	1	19 9/10	1 1/2		21 2/5
144	Szymon	Wlizło	1	54 11/30	7 1/15		61 13/30
223		Wojciechowa wdowa	8		2 17/60		2 17/60
382	Hrycko	Wołoszyn	4	27 29/60	22 17/30		50 1/20
252	Jacko	Wołoszyn	4	39 19/20	7 8/15		47 29/60
251	Jakim	Wołoszyn	4	37 11/12	4 43/60		42 19/30
397	Piotr	Wołoszyn	1	11 19/20	7 7/30		19 11/60
136	Antoni	Wronski	8		1 1/6		1 1/6
377	Harasym	Wysocki	3	8 2/5	10 1/2		18 9/10
388	Hrycko	Wysocki	3	9 1/15	6 1/4		15 19/60
378	Fedko	Zabuski	1	19 49/60	12 1/2		32 19/60
394	Iwan	Zabuski	1	6 47/60	7/10		7 29/60
376	Kość	Zabuski	1	20 17/30	12 5/6		33 2/5
24	Teodor	Zabuski	8		2 7/30		2 7/30
441		Zarząd Dóbr Kameralnych	8	358 13/30	54 41/60		413 7/60
33	Eliasz	Zathey	8		4/5		4/5
52	Franciszek	Zdanowicz	8		1 37/60		1 37/60
57	Beniowa	Zelechowska	8		9/20		9/20
19	Marianna	Zielacka	8		31/60		31/60
16	Józef	Zieliński	8		13/15		13/15
370	Piotr	Zieliński	1	17 49/60	1/12		17 9/10
184	Michał	Zinkiewicz	1	37 1/15	1		38 1/15

Numer domu	Posiadacze nieruchomości		Numer konsygnacji	Kontrolowany jednoroczny przychód gruntowy na pieniądze wyrachowany w złotych reńskich i krajcarach			
	imię	nazwisko		z pól i stawów (lub z gruntów tłokowych)	z łąk i ogrodów oraz stawów	z pastwisk, krzaków, lasów oraz stawów	razem
118	Jakub	Zukowski	8		5/12		5/12
354	Andrzej	Żelechowski	6	55 13/30	2 7/60		57 11/20
343	Wojciech	Żelechowski	6	77 47/60	9 11/60		86 29/30
200	Jakub	Żelichowski	6	34 9/10	7 17/30		42 7/15
269	Józef	Żołnierczuk	1	23 11/60	1 47/60		24 29/30
250	Andrzej	Żółtaniecki	6	36 11/20	4 2/15		40 41/60
396	Iwan	Żółtaniecki	1	12 53/60	1 7/15		14 7/20
442	Jan	Żółtaniecki	6	28 19/60	6 5/6		35 3/20
416	Jędrzej	Żółtaniecki	6	64 1/3	3 19/30		67 29/30
415	Mykita	Żółtaniecki	6	29 11/15	1 41/60		31 5/12
221	Stanisław	Żółtaniecki	1	37 1/5	1 19/60		38 31/60
417	Teodor	Żółtaniecki	6	61 1/12	2 1/60		63 1/10
420	Tymko	Żółtaniecki	6	28 13/15	6 1/20		34 11/12

Źródło: CPAHU Lwów, fond 146: Namiestnictwo Galicyjskie, opis 18, sprawa 1428, k. 1-42.